

ODNOS DO UČENCEV S PRILAGODITVAMI V OSNOVNI ŠOLI

Odnos učencev in učiteljev do učencev, ki imajo status športnika, umetnika in učencev s posebnimi potrebami

Pika Drobnič in Luna Steiner, 9.b
OŠ Vodmat Ljubljana

ODNOS DO UČENCEV S PRILAGODITVAMI V OSNOVNI ŠOLI**Odnos učencev in učiteljev do učencev, ki imajo status športnika, umetnika in učencev s posebnimi potrebami**

Področje: Psihologija

Vrsta naloge: Raziskovalna naloga

Učenki: Pika Drobnič

Luna Steiner

9.b

Mentorica: Mateja Sitar Zevnik

šolska knjižničarka

OŠ Vodmat

Somentorica: Izr. prof. dr. Maja Drobnič Radobuljac

zdravnica specialistka

Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani

Leto izdelave naloge: 2020/21

Osnovna šola Vodmat

Ljubljana, februar 2021

KAZALO

KAZALO	3
TABELE	5
PRILOGE	5
SLIKE	5
POVZETEK	8
SUMMARY	9
TEORETIČNO OZADJE	11
Odločba o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami	11
Status umetnika in status športnika	12
Stališča	13
Predsodki in diskriminacija	13
Stereotipi	14
UVOD	15
Možna korist raziskave	16
HIPOTEZE	17
METODOLOGIJA	18
Potek raziskave	18
Anketiranci	19
Vprašalniki	19
Analiza podatkov	20
REZULTATI	22
Udeleženci raziskave	22
Odgovori na vprašanja, ki ocenjujejo odnos vseh učencev do prilagoditev pouka učencem s statusom in do učencev s statusom	22
Odgovori na vprašanja, ki ocenjujejo odnos vseh učencev do prilagoditev pouka učencem z odločbo in do učencev z odločbo	24
Primerjava odnosa učencev do učencev s statusom in učencev z odločbo	27
Odgovori na vprašanja, ki ocenjujejo odnos učiteljev do prilagoditev pouka učencem s statusom in do učencev s statusom	29
Odgovori na vprašanja, ki ocenjujejo odnos učiteljev do prilagoditev pouka učencem z odločbo in do učencev z odločbo	31
Primerjava odnosa učiteljev do učencev s statusom in učencev z odločbo	33

Čas pouka na daljavo med pandemijo COVID-19.....	34
RAZPRAVA	41
Odnos vseh učencev do učencev s statusom	41
Odnos vseh učencev do učencev z odločbo	42
Razlika med odnosom vseh učencev do učencev s statusom in učencev z odločbo	43
Odnos učiteljev do učencev s statusom.....	43
Odnos učiteljev do učencev z odločbo	44
Razlika med odnosom učiteljev do učencev s statusom in učencev z odločbo	45
Odnos v času šolanja na daljavo med pandemijo COVID-19	45
Slabosti predstavljene raziskave.....	46
Predlogi za nadaljnje delo	47
ZAKLJUČEK	47
ZAHVALA	48
LITERATURA	49
PRILOGE	51
1. Soglasje staršev za izpolnjevanje anonimnih anketnih vprašalnikov	51
2. Pojasnilo o raziskavi za sodelujoče osebe	52
3. Soglasje Komisije Republike Slovenije za medicinsko etiko 1	53
4. Soglasje Komisije Republike Slovenije za medicinsko etiko 2	54

TABELE

Tabela 1: Odnos učencev do učencev s statusom in učencev z odločbo. Primerjava odgovorov na enakovredni vprašanji.

Tabela 2: Odnos učiteljev do učencev s statusom in učencev z odločbo. Primerjava odgovorov na enakovredni vprašanji.

PRILOGE

Priloga 1: Soglasje staršev za izpolnjevanje anonimnih anketnih vprašalnikov

Priloga 2: Pojasnilo o raziskavi za sodelujoče osebe

Priloga 3: Soglasje Komisije Republike Slovenije za medicinsko etiko 1

Priloga 4: Soglasje Komisije Republike Slovenije za medicinsko etiko 2

SLIKE

Slika na naslovnici: iStockphoto LP. Calgary, Canada: 2020. (Pridobljeno februar 2021)

Dostopno na:

<https://www.istockphoto.com/pl/search/2/image?page=100&phrase=prejudice>

Slika 1: Prva stran vprašalnika za učence.

Slika 2: Prva stran vprašalnika za učitelje.

Slika 3: Pregledovanje podatkov – odgovorov učencev v spletni anketi 1ka.

Slika 4: Delež posameznih odgovorov učencev na vprašanje »Kaj misliš o tem, da si lahko nekateri učenci s statusom športnika ali mladega umetnika določijo datum ustnega ocenjevanja?«

Slika 5: Delež posameznih odgovorov učencev na vprašanje »Kaj misliš o tem, da si lahko nekateri učenci s statusom v primeru daljše odsotnosti zaradi tekmovanj ali vaj predstavijo pisno ocenjevanje znanja (test)?«.

Slika 6: Povprečje posameznih odgovorov učencev na vprašanje »Kako gledaš na učence s statusom športnika ali umetnika?« (1 - Sploh se ne strinjam; 2 - Delno se ne strinjam; 3 - Niti se strinjam, niti se ne strinjam; 4 - Delno se strinjam; 5 - Popolnoma se strinjam).

Slika 7: Delež posameznih odgovorov učencev na vprašanje »Kaj misliš o tem, da si lahko učenci z odločbo o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami določijo datum za ustno ocenjevanje?«.

Slika 8: Delež posameznih odgovorov učencev na vprašanje »Kaj misliš o tem, da imajo nekateri učenci z odločbo možnost podaljšanega pisanja pisnega preizkusa znanja (test)?«.

Slika 9: Povprečje posameznih odgovorov učencev na vprašanje »Kako gledaš na učence z odločbo o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ki imajo dodatno pomoč pri učenju, podaljšan čas pisanja testov, napovedano ocenjevanje znanja ...)?«

Slika 10: Delež posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje »Kaj mislite o tem, da si lahko učenci s statusom športnika ali mladega umetnika določijo datum ustnega ocenjevanja?«

Slika 11: Delež posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje »Kaj mislite o tem, da si lahko nekateri učenci s statusom v primeru daljše odsotnosti zaradi tekmovanj ali vaj predstavijo pisno ocenjevanje znanja (test)?«.

Slika 12: Povprečje posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje »Kako gledate na učence s statusom športnika ali umetnika?«.

Slika 13: Delež posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje »Kaj mislite o tem, da si lahko učenci z odločbo določijo datum za ustno ocenjevanje?«.

Slika 14: Delež posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje »Kaj mislite o tem, da imajo nekateri učenci z odločbo možnost podaljšanega pisanja pisnega preizkusa znanja (test)?«.

Slika 15: Povprečje posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje »Kako gledate na učence z odločbo o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami?«.

Slika 16: Delež posameznih odgovorov učencev s statusom na vprašanje če pouk na daljavo kaj spremeni njihov položaj glede statusa.

Slika 17: Delež posameznih odgovorov učencev s statusom na vprašanje če se jim zdi, da imajo njihovi sošolci in sošolke v času pouka na daljavo drugačno mnenje o njihovem statusu.

Slika 18: Delež posameznih odgovorov učencev z odločbo na vprašanje »Ali dobivaš v času pouka na daljavo enako pomoč med učenjem nove snovi?«.

Slika 19: Delež posameznih odgovorov učencev z odločbo na vprašanje »Ali se ti zdi, da imajo tvoji sošolci in sošolke v času pouka na daljavo drugačno mnenje o tvoji odločbi/tvojih prilagoditvah?«.

Slika 20: Delež posameznih odgovorov učencev na vprašanje »Ali ti je v času pouka na daljavo težje pri učenju?«.

Slika 21: Delež posameznih odgovorov vseh učencev na vprašanje »Ali se tvoje mnenje o prilagoditvah učencev s statusom med poukom na daljavo razlikuje od tvojega mnenja o prilagoditvah med poukom v šoli?«.

Slika 22: Delež posameznih odgovorov vseh učencev na vprašanje »Ali se tvoje mnenje o prilagoditvah učencev s statusom med poukom na daljavo razlikuje od tvojega mnenja o prilagoditvah med poukom v šoli?«.

Slika 23: Delež posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje ali jim je bilo v času pouka na daljavo delo z učenci z odločbo težje ali lažje.

Slika 24: Delež posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje ali se jim zdi, da je učencem z odločbo v času pouka na daljavo težje pri učenju.

Slika 25: Delež posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje ali se jim zdi, da se v času pouka na daljavo ne bi smelo upoštevati statusa.

POVZETEK

Uvod: Slovenska zakonodaja omogoča prilagoditev pouka učencem, ki zaradi obveznosti pri športnih ali umetniških aktivnostih ali posebnih oviranosti ne zmorejo opravljati šolskih obveznosti na enak način kot preostali učenci. V šoli sva opazili, da imajo učenci in učitelji različna mnenja o učencih s statusom športnika ali umetnika (status) in učencih z odločbo o usmerjanju (odločba).

Namen: Namen najine raziskave je bil ugotoviti odnos učencev zadnje triade osnovne šole in njihovih učiteljev do učencev s statusom ter učencev z odločbo v času rednega šolanja in v času, ko je šolanje potekalo na daljavo.

Metodologija: V raziskavi sta sodelovala 102 učenca zadnjega triletja osnovne šole ter 34 učiteljev. Izpolnjevali so anketo sestavljeno v spletnem orodju 1KA. Anketi sva pripravili raziskovalki sami s pomočjo mentoric in staršev. Podatke sva analizirali s pomočjo spletnega orodja 1KA in programa Microsoft Excell. S statistično analizo sva primerjali najprej odgovore učencev nato še odgovore učiteljev na trditve o odnosu do učencev s statusom in do učencev z odločbo. Protokol raziskave je odobrila Komisija Republike Slovenije za medicinsko etiko.

Rezultati: Učenci imajo do učencev s statusom in učencev z odločbo pozitiven odnos. Do slednjih imajo statistično značilno bolj pozitiven odnos kot do tistih s statusom. Tudi učitelji imajo do učencev s statusom in učencev z odločbo pozitiven odnos. Statistično značilnih razlik pri povprečnih odgovorih učiteljev na trditve o učencih s statusom in odločbo je bilo manj, lahko bi pa kazali na bolj pozitiven odnos učiteljev do učencev s statusom. Tako učenci s prilagoditvami sami, kot njihovi vrstniki so mnenja, da se odnos vrstnikov do njih med šolanjem na daljavo ni spremenil.

Zaključek: Tako učenci, kot učitelji imajo do učencev s prilagoditvami pozitiven odnos. Odnos učencev do učencev s prilagoditvami se v času šolanja na daljavo ni spremenil. Za posplošitev teh ugotovitev bi bilo potrebno opraviti raziskavo na večjem vzorcu.

Ključne besede: odločba o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, status športnika, status umetnika, odnos vrstnikov, odnos učiteljev, predsodki

SUMMARY

Introduction: Slovenian legislation enables the adaptation of schooling for students who due to extra obligations during intensive sports activities, artistic activities or special needs are unable to fulfil school obligations in the same way as other students. At school, we observed that students and teachers have different opinions on students with athlete or artist status (status) and on students needing adjustments due to special needs (special needs). At the same time, we also observed that teachers express different opinions as to whether adjustments are necessary and useful or not and what they should be.

Aim: The aim of our study was to determine the attitudes of students in the last triad of primary school (7th to 9th grade) and their teachers to students with status and to students with special needs during regular schooling and during distance e-learning.

Methodology: The study involved 102 students from the last three years of primary school (66 girls and 36 boys) and 34 teachers. They completed an online survey compiled in the 1KA online tool, which was different for the students and the teachers. The survey was prepared by the researchers themselves with the help of mentors and parents. We analysed the data with the help of the online tool 1KA, with which we obtained the average answers of all participants, and with the help of Microsoft Excel, in which we performed statistical analysis. For the latter, we first compared students' responses and then teachers' responses to the statements assessing attitudes toward students with status and toward students with special needs. The research protocol was approved by the National Medical Ethics Committee of the Republic of Slovenia.

Results: The attitude of the pupils towards both students with status and students with special needs is positive. They have a statistically significantly more positive attitude towards the latter than towards those with status. Teachers also have a positive attitude towards students with status and students with special needs. There were less statistically significant differences in teachers' average responses to statements about students with status and special needs. However, they could indicate a more positive attitude of teachers towards students with status. Both students with adjustments and their peers are of the opinion that the attitude of peers towards them has not changed during distance e-learning.

Conclusion: Both students and teachers have a positive attitude towards students with adjustments. The attitude of students towards students with adjustments did not change

during distance learning. To generalize these findings, a larger sample survey would need to be conducted.

Keywords: educational adjustments for children with special needs, athlete status, artist status, peer relationships, teacher attitude, prejudice

TEORETIČNO OZADJE

Slovenska zakonodaja omogoča prilagajanje šolskih obveznosti otrokom s posebnimi potrebami, ki so posledica kronične bolezni, razvojne motnje ali čustvene in vedenjske motnje, ter otrokom, ki zaradi intenzivnega udejstvovanja v eni ali več izvenšolskih dejavnostih ne zmorejo redno izpolnjevati vseh obveznosti v osnovni ali srednji šoli. Prilagoditve prvim predvideva poseben zakon (Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP)) (1), prilagoditve drugim pa v Sloveniji omogoči vsaka šola sama na podlagi trenutno veljavne zakonodaje (Zakon o osnovni šoli (ZOsn)) (2). Kljub uradnim stališčem svetovnih vodstev o enakopravnem vključevanju oseb z ovirami se na vseh nivojih še vedno odražajo predsodki, diskriminacija, razlike in nepravičnosti v odnosu do njih (3). Učenci sami poročajo, da posebne oblike obravnave v šoli lahko med vrstniki povzročajo tudi ljubosumje (4). Pandemija virusa SARS-Cov 2 in njene posledice pa naj bi razlike in z njimi povezano diskriminacijo še dodatno povečale (3).

Odločba o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami

Zakon o osnovni šoli (ZOsn) v 12. členu opredeli učence s posebnimi potrebami kot učence, »ki potrebujejo prilagojeno izvajanje programov osnovne šole z dodatno strokovno pomočjo ali prilagojene programe osnovne šole oziroma posebni program vzgoje in izobraževanja« (2). Prilagoditve jim glede na stopnjo in vrsto primanjkljaja, ovire oziroma motnje določi Odločba o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Odločba), ki jo omogoča Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (1). Ta v 2. členu določa, da so otroci s posebnimi potrebami »otroci z motnjami v duševnem razvoju, slepi in slabovidni otroci oziroma otroci z okvaro vidne funkcije, gluhi in naglušni otroci, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani otroci, dolgotrajno bolni otroci, otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, otroci z avtističnimi motnjami ter otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje programov vzgoje in izobraževanja z dodatno strokovno pomočjo ali prilagojene programe vzgoje in izobraževanja oziroma posebne programe vzgoje in izobraževanja« (1).

Ti učenci dobijo odločbo tako, da starši ali skrbniki pošljejo izjavo na vzgojno-izobraževalni zavod, v katerega je otrok vključen. Ta je dolžan vložiti zahtevo za začetek postopka.

Vložnik zahteve mora pisni zahtevi priložiti razpoložljivo strokovno dokumentacijo, ki se nanaša na otrokove posebne potrebe. Zahteva se vloži na območni enoti Zavoda Republike Slovenije za šolstvo. Postopek je uveden, ko Zavod Republike Slovenije za šolstvo prejme popolno zahtevo za začetek postopka usmerjanja. Zahteva za uvedbo programa se lahko vloži pred vpisom v vzgojni, vzgojno-izobraževalni ali posebni program vzgoje in izobraževanja ter ves čas, dokler je otrok vključen v ta program (1).

Status umetnika in status športnika

Zakon o osnovni šoli (ZOsn) v 51. členu predvideva, da imajo pravico do prilagoditev pri preverjanju in ocenjevanju znanja učenci, ki se udeležujejo tekmovanj s področja umetnosti ali športa. Ta pravica (v nadaljevanju Status) se uredi s pisnim dogovorom med šolo in starši. Učencem s statusom se prilagodijo šolske obveznosti. Prilagodijo se načini in roki za ocenjevanje znanja ter obiskovanje pouka in drugih dejavnosti. Pridobitev statusa predlagajo starši učenca. O dodelitvi, mirovanju oziroma prenehanju statusa odloči ravnatelj, ko si pridobi mnenje razrednika in oddelčnega učiteljskega zbora. Če učenec ne izpolnjuje obveznosti, mu lahko šola na predlog razrednika ali učiteljskega zbora status odvzame (2). Vsaka šola s pravili o prilagajanju šolskih obveznosti podrobneje uredi postopek za pridobitev statusa in prilagajanje šolskih obveznosti (2). Tako je na primer Osnovna šola Vodmat izdala »Pravila Osnovne šole Vodmat o prilagajanju šolskih obveznosti« (5).

Učenci, ki se udeležujejo državnih tekmovanj s področja umetnosti, lahko pridobijo *status perspektivnega mladega umetnika*. *Status vrhunskega mladega umetnika* lahko pridobijo učenci, ki dosegajo najvišja mesta oziroma državne nagrade s področja umetnosti. Učenci, ki so registrirani pri nacionalni panožni zvezi in tekmujejo v uradnih tekmovalnih sistemih nacionalnih panožnih zvez lahko pridobijo *status perspektivnega športnika*. *Status vrhunskega športnika* lahko pridobijo učenci, ki dosežejo vrhunski športni dosežek mednarodne vrednosti (2).

Zakon o športu (ZŠpo) v 33. členu določa, da se posameznik registrira kot športnik, če je registriran pri nacionalni panožni zvezi in tekmuje v uradnih tekmovalnih sistemih nacionalnih panožnih zvez v koledarskem letu, ko dopolni starost najmanj 12 let, v posebnih primerih pa v koledarskem letu, ko dopolni starost 10 let. Športnik ima po tem zakonu tudi pravico (35. člen) do prilagoditve šolskih in študijskih obveznosti. Učenec lahko doseže vrhunski športni dosežek v koledarskem letu, ko dopolni starost 14 let (6).

Stališča

Stališča so celote prepričanj, čustev in vrednostnih ocen v odnosu do različnih ljudi in socialnih situacij, ki vplivajo na posameznikovo vedenje. So tiste značilnosti ljudi, ki so najbolj odvisne od socialnih dejavnikov in hkrati najbolj vplivajo na socialno dogajanje. Vsebujejo tri komponente, ki so med seboj tesno povezane (7):

- *Kognitivna komponenta* obsega znanje, izkušnje, informacije, vrednostne sodbe in argumente v povezavi z objektom (s situacijo, človekom ali skupino ljudi), o katerem oblikujemo stališče.
- *Čustvena ali ocenjevalna komponenta* so pozitivna ali negativna občutja in ocenjevanja v odnosu do objekta stališč (simpatija, jeza, zaničevanje, sovraštvo...). Kognitivna in čustvena komponenta sta običajno med seboj usklajeni.
- *Motivacijska komponenta* je pripravljenost oziroma težnja posameznika, da se vede v skladu s svojimi stališči, ki pa se ne uresniči vedno.

Med kognitivno, čustveno in motivacijsko komponento stališč obstaja tesna povezanost, zato s poznavanjem človekovih stališč lahko sklepamo, kakšno bo njegovo vedenje (7).

Nova stališča lahko oblikujemo na podlagi dodatno pridobljenih informacij in znanj ter na osnovi osebnih izkušenj (7).

Predsodki in diskriminacija

Stališča, ki so zasnovana na nepreverjenih dejstvih, govoricah imenujemo *predsodki*. V socialni psihologiji predsodek pomeni vrsto stališč, ki niso upravičena, argumentirana in preverjena, a jih spremljajo intenzivne emocije in so odporna na spremembe. V tem smislu so lahko predsodki pozitivni ali negativni (8). Predsodkom se ne moremo izogniti, delujejo v vsakodnevem življenju kot 'sodbe v naprej', v vsakodnevnih stikih z drugimi in drugačnimi kot smo sami. Predsodki pogosto vodijo v *diskriminacijo*, tj. posebno obnašanje do oseb oziroma različna obravnava oseb zaradi njihovih posebnosti, ki so označene kot drugačne, in zaradi njihove pripadnosti 'označenim' skupinam (8).

Izražamo jih skozi vsakdanji govor, fraze, šale, izogibanje stikom (8). Izrazi, kot na primer neumnež, bebec, defekten, prizadet, kažejo na to, kako smo lahko ljudje nesprejemajoči do drugačnih. Prav zaradi njihove drugačnosti se nekatere ljudi obravnava kot manjvredne. Odnos do njih je nespoštljiv, nestrpen, ponižujoč ali prezirljiv. Enostavno lahko rečemo, da jih diskriminirajo (8, 9). Pogosto se diskriminacija kaže tudi v drugačnih, ponavadi nižjih pričakovanjih do drugih, ne glede na to, ali so te osebe v nekaterih kvalitetah boljše ali slabše od nas (3).

Stereotipi

Na človekovo vedenje vplivajo tudi *stereotipi*. To so tipizirane splošne sodbe, ki ne ustrezajo stvarnosti. So 'sodbe o vseh, ki ne veljajo za vse'. Poudarjajo le tipične in pomembne poteze določenih skupin ter zanemarjajo razlike med posamezniki (7).

Osnova za oblikovanje stereotipov in predsodkov je način, kako ljudje razvrščamo in urejamo informacije. Svet je namreč zapleten in v njem se lažje najdemo, če ga na določen način poenostavimo in uredimo, tj. da objekte v njem kategoriziramo - razvrstimo glede na razlike in podobnosti v manjše število lažje preglednih kategorij, katerih temelj je delitev ljudi na »naše« in »vaše«, »takšne kot jaz« in »drugačne od mene«. (7)

Zato je pomembno ugotoviti, kako ukrepi ob pandemiji, natančneje šolanje na daljavo vpliva na šolanje in odnos do učencev s prilagoditvami v osnovni šoli.

UVOD

Učenci sami poročajo, da lahko razlike pri obravnavi v šoli med njimi ustvarjajo trenja, ki jim botrujejo predsodki in občutek neenakosti. Leta 2010 so učenke OŠ Hudinja v raziskovalni nalogi anketirale učence predmetne stopnje petih osnovnih šol in ugotovile, da si status športnika večinoma uredijo fantje, da na dan porabijo v povprečju eno uro časa za učenje in dve uri za šport. Poročali so, da jih učitelji občasno obravnavajo drugače, kot druge učence in da se kljub morebitnemu padcu šolskega uspeha ne bi odrekli športu (10). Leta 2016 je osnovnošolska raziskovalna naloga preverjala, ali učenci s statusom športnika poznajo svoje pravice in obveznosti in ali njihovi učitelji upoštevajo njihove pravice ter sankcionirajo neizpolnjevanje obveznosti. Rezultati te raziskave so v grobem pokazali, da učitelji poznajo in upoštevajo prilagoditve učencem s statusom športnika ter da znajo ukrepati v primeru kršenja pravil statusa. Ugotovili so, da tudi učenci s statusom športnika poznajo svoje pravice in dolžnosti, hkrati pa se zavedajo, da lahko ob neupoštevanju le-teh pride do prenehanja statusa. Poročali so, da bi nekateri učitelji poostrili kriterije za pridobitev statusa športnika, večini pa se status ni zdel potreben že v osnovni šoli. Menili so, da se na ta način spodbuja kampanjsko učenje (11). V primeru, da so bili prepoznani kot nadarjeni učenci (pridobili status nadarjenega učenca po ZOsn (2)), je Juriševičeva v raziskavi poročala, da ima 1,3 % anketiranih osnovnošolcev vtis, da jih vrstniki zato bolj spoštujejo, 3,2 % pa, da jim zavidajo. Na splošno so bili učenci s statusom osebno zadovoljni in so bolj verjeli vase kot pred podelitvijo statusa (4). Raziskava na vzorcu 763 učencev rednih šol v Sloveniji, ki so jo izvedli Novljan, Jelenc in Jerman (12), je ugotovila, da imajo zdravo razvijajoči se otroci pozitivna stališča do otrok s posebnimi potrebami, saj je bila več kot polovica pripravljena žrtvovati svoj prosti čas za pomoč tem vrstnikom pri šolskem delu. Raziskava, ki so jo v Sevnici opravili pri 242 učencih četrtega, petega, šestega, osmega in devetega razreda iste osnovne šole, je ugotovila pozitiven, razumevajoč in toleranten odnos do otrok s posebnimi potrebami. Učenci so bili naklonjeni in pripravljene sprejeti drugačnega otroka in so mu bili pripravljene tudi pomagati (13).

Decembra 2019 so na Kitajskem zaznali prvo okužbo z virusom hudega akutnega respiratornega sindroma, koronavirusom 2 (angleško: severe acute respiratory syndrome coronavirus 2; SARS-CoV-2, COVID-19) (14). Prva epidemija različice tega virusa se je na Kitajskem pojavila že leta pred tem, v letu 2002 (15). Posledice ukrepov za zajezitev epidemije, kot so zaprtje šol, karantena, delo na daljavo, so bile že v prvi polovici leta

zaznane na šolskem, socialnem in zdravstvenem področju (10). UNESCO predvideva, da je bilo 1. 4. 2020 več kot 84 % učencev, dijakov in študentov na svetu prizadetih zaradi pandemije. To je bilo več kot 1,4 milijarde mladih v državah, kjer so zaprli izobraževalne ustanove. Še posebej ogroženi naj bi bili mladi, ki imajo posebne potrebe pri šolanju (16). Kot nama je znano, do sedaj še nobena raziskava ni primerjala odnosa učencev niti učiteljev do učencev z obema vrstama odločb o prilagoditvah pri pouku: s statusom perspektivnega ali vrhunškega športnika ali umetnika in odločbo o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami. Prav tako ni raziskave, ki bi ocenjevala morebitne spremembe tega odnosa v času šolanja na daljavo.

Možna korist raziskave

Z raziskavo bi lahko pilotno ocenili odnos osnovnošolcev in učiteljev do otrok z različnimi vrstami prilagoditev šolanja. V primeru, da se pokaže, da je razlika v odnosu vrstnikov do teh učencev velika, bo lahko raziskava osnova za širšo, ki bi zajela reprezentativen vzorec vseh slovenskih šol in bi bila osnova za preventivne programe vključevanja otrok s posebnimi potrebami med vrstnike in podlaga za spremembe v prilagajanju obveznosti otrokom, ki so intenzivno vključeni v kakšno dejavnost izven šole. Možna korist same raziskave je tudi zmanjševanje predsodkov anketirancev do učencev s prilagoditvami pri pridobivanju in ocenjevanju znanja, saj lahko služi kot podlaga za pogovor o tej temi med urami oddelčne skupnosti. Raziskava bi lahko pripomogla tudi k izboljšanju odnosa med učenci s prilagoditvami in učenci brez njih, saj bi otroci, ki bi sodelovali v raziskavi, o teh temah pričeli razmišljati.

HIPOTEZE

Predvidevava, da:

1. Odnos učencev do sošolcev s prilagoditvami pouka ni nevtralen in se razlikuje glede na to, ali imajo slednji status ali odločbo.
2. Odnos učiteljev do učencev s prilagoditvami pouka ni nevtralen in se razlikuje glede na to, ali imajo učenci status ali odločbo.
3. Odnos učencev in učiteljev do učencev s prilagoditvami pouka se med epidemijo COVID-19 ni spremenil.

V raziskavi sva ovrednotili naslednje ničelne hipoteze¹ (H0):

H01: Odnos učencev do sošolcev s prilagoditvami pouka je nevtralen in se ne razlikuje glede na to, ali imajo slednji status ali odločbo.

H02: Odnos učiteljev do učencev s prilagoditvami pouka je nevtralen in se ne razlikuje glede na to, ali imajo učenci status ali odločbo.

H03: Odnos učencev in učiteljev do učencev s prilagoditvami pouka se med epidemijo COVID-19 ni spremenil.

V kolikor bi na podlagi rezultatov ovrgli katero od zgoraj navedenih ničelnih hipotez, bi sprejeli eno ali več alternativnih hipotez² (HA):

HA1: Odnos učencev do sošolcev s prilagoditvami pouka ni nevtralen in se razlikuje glede na to, ali imajo slednji status ali odločbo.

HA2: Odnos učiteljev do učencev s prilagoditvami pouka ni nevtralen in se razlikuje glede na to, ali imajo učenci status ali odločbo.

HA3: Odnos učencev in učiteljev do učencev s prilagoditvami pouka se je med epidemijo COVID-19 spremenil.

---

¹Ničelna hipoteza predvideva, da razlik med povprečnimi vrednostmi ni.

²Pri alternativni hipotezi se predvideva, da razlike med povprečnimi vrednostmi so. Alternativna hipoteza se sprejme, če je ničelna hipoteza ovržena.

METODOLOGIJA

Potek raziskave

Raziskava je bila izvedena v Osnovni šoli Vodmat, Osnovni šoli Poljane in Bolnišničnih šolskih oddelkih OŠ Ledina. Pred vključitvijo v raziskavo so bili vsi učenci od 7. do 9. razreda, katerih starši so se ob pričetku šolskega leta 2019/2020 strinjali s sodelovanjem svojih otrok v raziskavah v okviru šole (s podpisom Soglasja za izpolnjevanje anketnih vprašalnikov na šoli v raziskovalne namene, Priloga 1) ter učitelji seznanjeni z namenom in vsebino raziskave. Vsak je na svoj šolski elektronski naslov prejel »Pojasnilo o raziskavi za sodelujoče osebe« (Pojasnilo, Priloga 2), ki je vsebovalo kratek opis raziskave in povezavo do vprašalnika. Vsi udeleženci so v anketi sodelovali prostovoljno in anonimno. Vsi anketiranci so se zavedali, da lahko od sodelovanja kadarkoli odstopijo.

Helsinška deklaracija o biomedicinskih raziskavah na človeku (17) in določila Konvencije Sveta Evrope o varovanju človekovih pravic in dostojanstva človeškega bitja (18) predvidevata, da mora etičnost vsake raziskave, ki je opravljena na ljudeh in posega v človekovo dostojanstvo, presoditi ustrezen organ. S tem razlogom je bil protokol načrtovane raziskave predstavljen Komisiji Republike Slovenije za medicinsko etiko in je za raziskavo prejel soglasje št. 120-108/2020/3 (Priloga 4). Prav tako je bila odobrena naknadna sprememba protokola (0120-108/2020/6) (Priloga 5).

Raziskava je sprva predvidevala, da bodo učenci in učitelji izpolnjevali vprašalnike v tiskani obliki v času pouka. Zaradi prekinitve šolanja v šolah in prehoda na šolanje na daljavo je bilo potrebno protokol raziskave prilagoditi in spremeniti vprašalnik v elektronsko anketo. Ob tej spremembi je bilo vsakemu od vprašalnikov dodanih tri do pet vprašanj, ki so se nanašala na spremembe, vezane na šolanje na daljavo. Poleg tega je bilo potrebno ponovno pridobiti soglasje Komisije za medicinsko etiko za spremembe, ki so bile naknadno uvedene v protokol.

Zbiranje podatkov je bilo predvideno za marec in april 2020, vendar je zaradi prekinitve rednega pouka v šolah in potrebe po spremembi metodologije potekalo šele od junija do konca julija 2020. Obdelava podatkov je tekla do prve tretjine šolskega leta 2020/21.

Anketiranci

Učenci

V raziskavo je bilo vabljenih približno 100 učencev Osnovne šole Vodmat, 100 učencev Osnovne šole Poljane in 20 učencev Bolnišničnih šolskih oddelkov OŠ Ledina, ki so v šolskem letu 2019/2020 obiskovali 7., 8. ali 9. razred. Stari so bili od 11 do 15 let.

Strokovni delavci osnovne šole

V raziskavo so bili vabljeni učitelji, svetovalni delavci in učitelji dodatne strokovne pomoči vključenih osnovnih šol. Vsi učitelji so odrasli, starejši od 18 let.

Vprašalniki

Vprašalnika sta bila pripravljena v tiskani obliki, kasneje pa spremenjena in pripravljena v obliki elektronske ankete preko spletnega portala 1KA (<https://www.1ka.si>). Vprašalnika sva pripravili raziskovalki s pomočjo mentoric in staršev.

Vprašalnik za učence

Preverja možna stališča učencev do sovrstnikov, ki imajo pravice do prilagoditev pouka na osnovni šoli. V osnovi ima 23 vprašanj, od tega je 21 vprašanj izbirnega tipa, pri katerih udeleženci izberejo med v naprej podanimi odgovori, dve vprašanji pa omogočata izključno odprt tip odgovora. Pri vprašanjih izbirnega tipa ima anketiranec tudi možnost podati svoj komentar.

The screenshot shows the first page of an online questionnaire. At the top left is the 1KA logo with the text 'ENKLIK ANKETA'. At the top right is a progress indicator showing '0%' and a blue checkmark icon. The main title of the survey is 'ODNOS DO UČENCEV S POSEBNO OBRAVNAVO V ŠOLI'. Below the title, the text reads: 'Dragi/a učenec/učenka! V osnovni šoli imamo lahko učenci različne prilagoditve pri pridobivanju in ocenjevanju znanja. To so lahko status športnika, status umetnika (status omogoča napovedano ocenjevanje znanja, odsotnost od pouka zaradi tekem, priprav ...) ter odločba o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (odločba omogoča dodatno pomoč pri učenju, podaljšan čas pisanja testov, napovedano ocenjevanje znanja ...). Ker odnos učencev do tistih s statusom ali odločbo vpliva na njihovo počutje v šoli, naju zanima, kakšen je tvoj odnos do te teme. Prosiva te, da si vzameš nekaj minut in izpolniš vprašalnik. Prosiva, da ga izpolniš iskreno in ga ne podpsuješ, saj je anketa anonimna. To pomeni, da nihče ne bo prepoznal, da si ti izpolnjeval/a vprašalnik in tvoji odgovori na dogajanje v šoli ne bodo vplivali. Nama je pomembno le tvoje mnenje.' At the bottom center, there is a blue button with the text 'Naslednja stran'.

Slika 1: Prva stran vprašalnika za učence.

Vprašalnik za učitelje na predmetni stopnji osnovne šole

Preverja stališča učiteljev do učencev, ki imajo pravice do prilagoditev pouka na osnovni šoli. Ima 17 vprašanj, od tega je 15 vprašanj izbirnega tipa in dve izključno odprtega tipa. Pri vprašanjih izbirnega tipa ima anketiranec tudi možnost podati svoj komentar.

1KA
ENKLIK ANKETA

0% 100%

ODNOS DO UČENCEV S POSEBNO OBRAVNAVO V ŠOLI

Spoštovani učitelj/učiteljica! V osnovni šoli imamo lahko učenci različne prilagoditve pri pridobivanju in ocenjevanju znanja. To so lahko status športnika, status umetnika in odločba o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami. Ker odnos učencev in učiteljev do tistih s statusom ali odločbo vpliva na njihovo počutje v šoli, naju zanima, kakšen je vaš odnos do te teme. Prošiva vas, če lahko odgovorite na naslednja vprašanja. Prošiva, da vprašalnik izpolnite ISKRENO in ga NE PODPISUJETE, saj je anketa anonimna. Nama je pomembno samo splošno mnenje. Anketo lahko kadarkoli prekinete.

Naslednja stran

1KA - spletne ankete
Anketa brez piškotkov
Politika zasebnosti

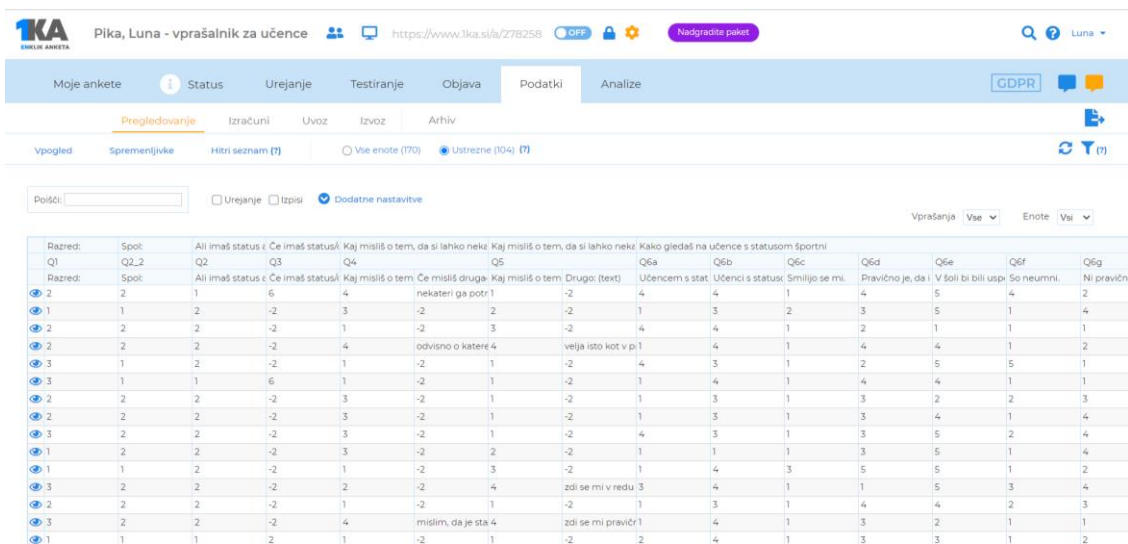
Slika 2: Prva stran vprašalnika za učitelje.

V nalogi sva uporabili samo odgovore na vprašanja, ki po najinem mnenju ugotavljajo odnos učencev in učiteljev do učencev z odločbo in do učencev s statusom (podrobno v poglavju Rezultati). Pri nekaterih vprašanjih je bilo možno odgovoriti samo z obkrožanjem enega od možnih odgovorov, odgovori na nekatera vprašanja pa so bili preko stopnjevane lestvice odgovorov, ki so opredelili, v kakšni meri se anketiranec strinja s predlagano trditvijo (Sploh se ne strinjam; Delno se ne strinjam; Niti se strinjam, niti se ne strinjam; Delno se strinjam; Popolnoma se strinjam).

Analiza podatkov

Za analizo podatkov je bila uporabljena opisna statistika in osnovne statistične metode analize podatkov. Uporabljena so bila orodja spletnega portala 1KA (<https://www.1ka.si>) in program Microsoft Excel. Sprva so bili predstavljeni splošni podatki o anketirancih, nato pa so bili njihovi odgovori zbrani v sklope, ki so pomagali ugotavljati zastavljene hipoteze.

Odgovore anketirancev na posamezna vprašanja o stališčih do učencev s statusom in učencev z odločbo sva primerjali s statističnim T-testom, ki primerja povprečne vrednosti tako, da vključuje tudi standardni odklon posameznih vrednosti oziroma število preiskovancev. Razlike med povprečnimi vrednostmi so označene kot statistično značilne, če je možnost napake pri tem manj kot 5 %. To pomeni, da je možnost, da se razlika med povprečnimi vrednostmi napačno označi za značilno, manj kot 5 %. Če je razlika med povprečnimi vrednostmi statistično značilna, sva dodali tudi verjetnost ali p-vrednost. Razlika povprečnih vrednosti, kjer je p-vrednost manj kot 0,05, oziroma 5 %, se šteje za statistično značilno.

The screenshot shows the 'Podatki' (Data) tab in the IKA online survey analysis tool. The interface includes a search bar, filters for 'Vprašanja' (Questions) and 'Enote' (Units), and a table of survey results. The table has columns for 'Razred' (Class), 'Spot', and various question IDs (Q1-Q6g). The data rows show numerical responses for each question across different classes and spots.

Razred:	Spot:	Ali imaš status €	Če imaš status: €	Kaj misliš o tem, da si lahko neke:	Kaj misliš o tem, da si lahko neke:	Kako gledaš na učence s statusom športni	Q6a	Q6b	Q6c	Q6d	Q6e	Q6f	Q6g	
Razred:	Spot:	Ali imaš status €	Če imaš status: €	Kaj misliš o tem, da si lahko neke:	Če misliš druga:	Drugo: (text)	Učencem s stat:	Učenci s status:	Smilijo se mi.	Pravično je, da	V šoli bi bili uspi.	So neumni.	Ni pravičn	
2	2	1	6	4	nekateri ga potr	-2	4	4	1	4	5	4	2	
1	1	2	-2	3	-2	2	-2	1	3	2	3	5	1	4
2	2	2	-2	1	-2	3	-2	4	4	1	2	1	1	1
2	2	2	-2	4	odvisno o katere 4	velja isto kot v p	1	4	1	4	4	4	1	2
3	1	2	-2	1	-2	1	-2	4	3	1	2	5	5	1
3	1	1	6	1	-2	1	-2	1	4	1	4	4	1	1
2	2	2	-2	3	-2	1	-2	1	3	1	3	2	2	3
2	2	2	-2	3	-2	1	-2	1	3	1	3	4	1	4
3	2	2	-2	3	-2	1	-2	4	3	1	3	5	2	4
1	2	2	-2	3	-2	2	-2	1	1	1	3	5	1	4
1	1	2	-2	1	-2	3	-2	1	4	3	5	5	1	2
3	2	2	-2	2	-2	4	zdi se mi v redu 3	4	1	1	5	3	4	4
2	2	2	-2	1	-2	1	-2	1	3	1	4	4	2	3
3	2	2	-2	4	mislim, da je sta 4	zdi se mi pravič	4	1	3	2	1	1	1	1
1	1	1	2	1	-2	1	-2	2	4	1	3	3	1	2

Slika 3: Pregledovanje podatkov – odgovorov učencev v spletni anketi Ika.

REZULTATI

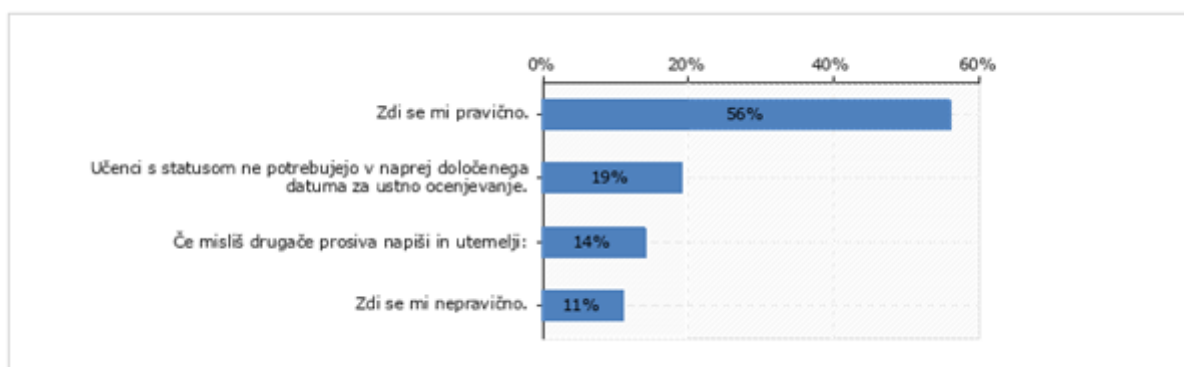
Udeleženci raziskave

Anketo za učence je rešilo 34 učencev sedmega razreda, 53 učencev osmega razreda in 15 učencev devetega razreda, skupaj 102 učenca. Od tega je bilo 66 učenk in 36 učencev. Od vseh ima 14 učencev status perspektivnega športnika, dva status vrhunskega športnika, en status perspektivnega mladega umetnika, en status vrhunskega mladega umetnika ter 10 učencev odločbo o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami. Dva učenca se glede statusa ali odločbe nista želela izreči. Ostalih 72 učencev pa nima ne statusa ne odločbe.

Anketo za učitelje je rešilo 34 učiteljev.

Odgovori na vprašanja, ki ocenjujejo odnos vseh učencev do prilagoditev pouka učencem s statusom in do učencev s statusom

1. Kaj misliš o tem, da si lahko nekateri učenci s statusom športnika ali mladega umetnika določijo datum ustnega ocenjevanja? ($n = 100$)

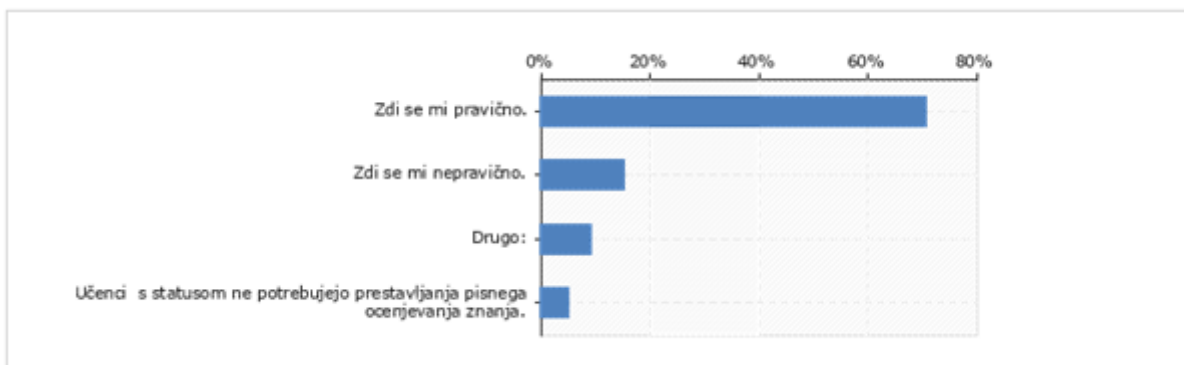

Slika 4: Delež posameznih odgovorov učencev na vprašanje »Kaj misliš o tem, da si lahko nekateri učenci s statusom športnika ali mladega umetnika določijo datum ustnega ocenjevanja?«

K odgovoru na to vprašanje so nekateri učenci dodali še opisne odgovore: »zdi se mi prav da imajo določene prilagoditve, a jih nekateri izkoriščajo tudi, ko jih ne bi smeli«; »zdi se

mi, da je v redu, če si lahko izberejo datum zaradi tekme ali treninga, vendar se mi ne zdi pravično do tistih, ki take možnosti nimajo»; »nekateri ga potrebujejo, nekateri pa ne«; »nekateri to res rabijo, nekateri pa to izkoriščajo«.

2. Kaj misliš o tem, da si lahko nekateri učenci s statusom v primeru daljše odsotnosti zaradi tekmovanj ali vaj predstavijo pisno ocenjevanje znanja (test)? (n = 99)

Slika 5: Delež posameznih odgovorov učencev na vprašanje »Kaj misliš o tem, da si lahko nekateri učenci s statusom v primeru daljše odsotnosti zaradi tekmovanj ali vaj predstavijo pisno ocenjevanje znanja (test)?«.

K odgovoru na to vprašanje so nekateri učenci dodali še opisne odgovore: »zdi se mi v redu, če je ta odsotnost zelo dolga in če med tem ne morejo delati za šolo, ker so polno zasedeni«; »zdi se mi pravično le, če imajo tekme ali treninge ob času testa oz. tik pred tem, ne pa kar tako«.

3. Kako gledaš na učence s statusom športnika ali umetnika? Izberi odgovor glede na to, koliko se strinjaš s trditvijo na levi. (n = 93)

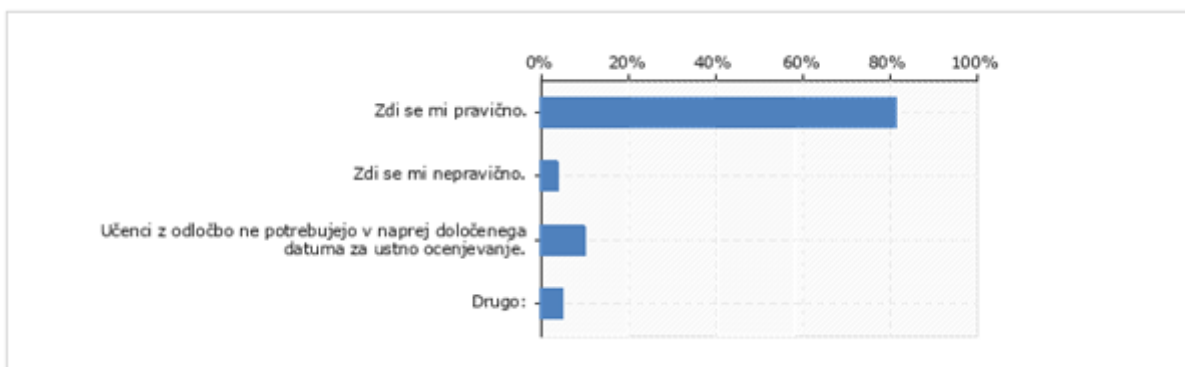

Slika 6: Povprečje posameznih odgovorov učencev na vprašanje »Kako gledaš na učence s statusom športnika ali umetnika?« (1 - Sploh se ne strinjam; 2 - Delno se ne strinjam; 3 - Niti se strinjam, niti se ne strinjam; 4 - Delno se strinjam; 5 - Popolnoma se strinjam).

K odgovoru na to vprašanje so nekateri učenci dodali še opisne odgovore: »prav tako se nekaj mojih prijateljev zaradi teh statusov počuti slabše od drugih in manj vredne«; »strinjam se z napovedanimi ocenjevanji znanja, s tem da lahko to učiteljice kadarkoli ukinejo, če učenci ne poslušajo«; »učenci s statusi se zelo važio«; »da status v veliki meri izkoriščajo« (zadnji odgovor se je večkrat ponovil).

Odgovori na vprašanja, ki ocenjujejo odnos vseh učencev do prilagoditev pouka učencem z odločbo in do učencev z odločbo

1. Kaj misliš o tem, da si lahko učenci z odločbo o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami določijo datum za ustno ocenjevanje? ($n = 81$)

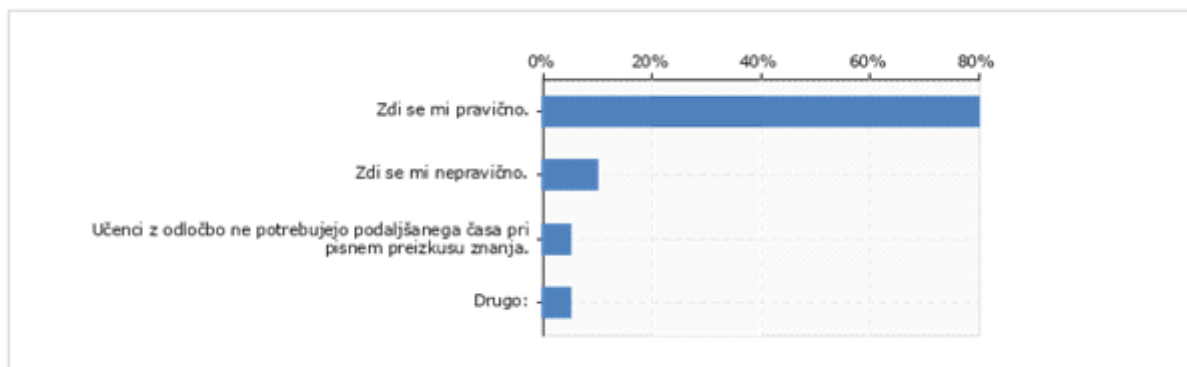

Slika 7: Delež posameznih odgovorov učencev na vprašanje »Kaj misliš o tem, da si lahko učenci z odločbo o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami določijo datum za ustno ocenjevanje?«.

K odgovoru na to vprašanje so nekateri učenci dodali še opisne odgovore: »zdi sem mi pravično, če je upravičeno«; »s tem, koliko učencev to potrebuje, a vseeno tega ne dobijo, se mi zdi nepravilno«.

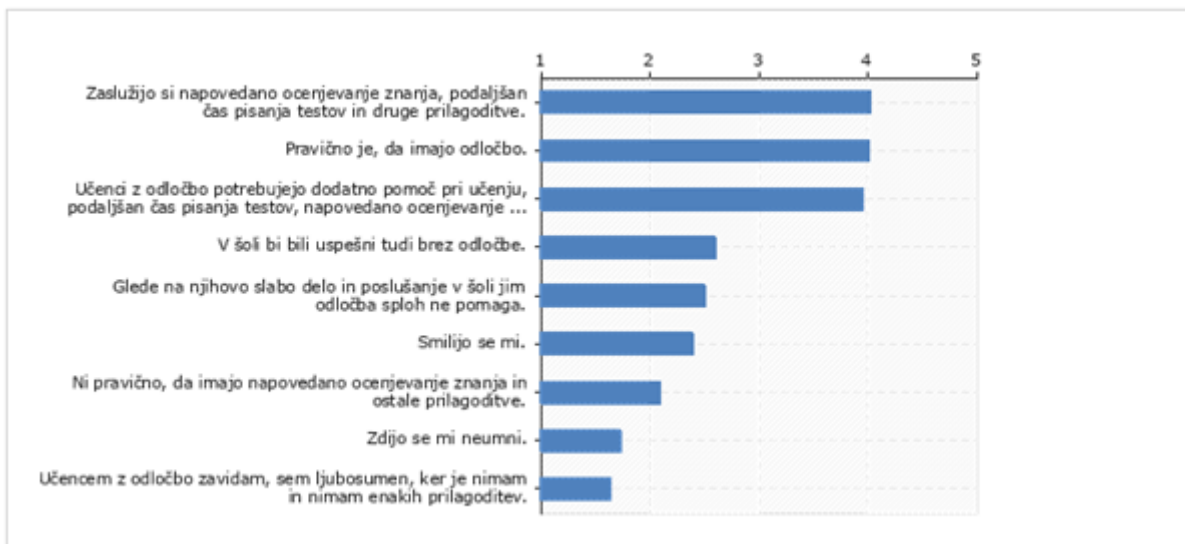
2. Kaj misliš o tem, da imajo nekateri učenci z odločbo možnost podaljšanega pisanja pisnega preizkusa znanja (test)? (n = 80)

Slika 8: Delež posameznih odgovorov učencev na vprašanje »Kaj misliš o tem, da imajo nekateri učenci z odločbo možnost podaljšanega pisanja pisnega preizkusa znanja (test)?«.

K odgovoru na to vprašanje so nekateri učenci dodali še opisne odgovore: »zdi se mi pravično, če je upravičeno«; »zdi se mi pravično, vendar nekateri ne potrebujejo podaljšanega pisanja«; »obstajajo nekateri, ki tega res ne potrebujejo, ampak ga imajo«.

3. Kako gledaš na učence z odločbo o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ki imajo dodatno pomoč pri učenju, podaljšan čas pisanja testov, napovedano ocenjevanje znanja ...)? Izberi odgovor glede na to, koliko se strinjaš s trditvijo na levi. (n = 80)

Slika 9: Povprečje posameznih odgovorov učencev na vprašanje »Kako gledaš na učence z odločbo o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ki imajo dodatno pomoč pri učenju, podaljšan čas pisanja testov, napovedano ocenjevanje znanja ...)?« (1 - Sploh se ne strinjam; 2 - Delno se ne strinjam; 3 - Niti se strinjam, niti se ne strinjam; 4 - Delno se strinjam; 5 - Popolnoma se strinjam).

K odgovoru na to vprašanje so nekateri učenci dodali še opisne odgovore: »je odvisno, saj nekateri te odločbe ne potrebujejo, jim ne pomaga in jo zlorablajo«; »zdi se mi nepravično, da lahko dlje časa pišejo test tudi učenci, ki jim gre slabo, ker se nič ne učijo«; »ni pravično, da imajo odločbo vsi, ker nekateri, ki jo imajo, lahko delajo kot ostali«.

Primerjava odnosa učencev do učencev s statusom in učencev z odločbo

Tabela 1: Odnos učencev do učencev s statusom in učencev z odločbo. Primerjava odgovorov na enakovredni vprašanji.

Primerjava	Vprašanja	Povprečje	N*	St. Dev.	<i>p</i> (<i>t</i> -test)
1	Učencem s statusom zavidam (sem ljubosumen), ker ga nimam in nimam enakih prilagoditev.	2,4	78	1,4	< 0,001
	Učencem z odločbo zavidam, sem ljubosumen, ker je nimam in nimam enakih prilagoditev.	1,6	80	1,1	
2	Učenci s statusom potrebujejo napovedano ocenjevanje znanja in ostale prilagoditve.	3,4	80	1,3	< 0,01
	Učenci z odločbo potrebujejo dodatno pomoč pri učenju, podaljšan čas pisanja testov, napovedano ocenjevanje znanja.	4,0	80	1,2	
3	Smilijo se mi. (status)	1,5	80	0,9	< 0,0001
	Smilijo se mi. (odločba)	2,4	80	1,3	
4	So neumni. (status)	1,5	80	1,1	0,24
	Zdijo se mi neumni. (odločba)	1,7	80	1,0	
5	Pravično je, da imajo status.	3,5	79	1,3	0,01
	Pravično je, da imajo odločbo.	4,0	80	1,2	
6	V šoli bi bili uspešni tudi brez statusa.	3,4	80	1,3	< 0,0001
	V šoli bi bili uspešni tudi brez odločbe.	2,6	79	1,1	
7	Ni pravično, da imajo napovedano ocenjevanje znanja in ostale prilagoditve. (status)	2,4	80	1,3	0,15
	Ni pravično, da imajo napovedano ocenjevanje znanja in ostale prilagoditve. (odločba)	2,1	80	1,2	
8	Glede na njihovo slabo delo in poslušanje v šoli jim status sploh ne pomaga.	3,0	80	1,5	0,02
	Glede na njihovo slabo delo in poslušanje v šoli jim odločba sploh ne pomaga.	2,5	80	1,3	
9	Zaslužijo si napovedano ocenjevanje znanja. (status)	3,2	80	1,4	< 0,0001
	Zaslužijo si napovedano ocenjevanje znanja, podaljšan čas pisanja testov in druge prilagoditve. (odločba)	4,0	79	1,1	

Legenda: *N* – število učencev, ki so odgovorili na vprašanje, * primerjali smo samo odgovore tistih učencev, ki so odgovorili na obe vprašanji!; St. Dev. - standardni odklon; *t*-test – metoda statistične analize, $p < 0,5$ pomeni statistično značilno razliko. Polja z vprašanji, za katera meniva, da ocenjujejo negativen odnos, so v tabeli sive barve.

Učenci *statistično značilno močnejše soglašajo* s trditvijo,

- da učenci z odločbo potrebujejo dodatno pomoč pri učenju, kot s trditvijo, da prilagoditve potrebujejo učenci s statusom;
- da je pravično, da imajo učenci odločbo, kot s trditvijo, da je pravično, da imajo status;
- da si učenci z odločbo zaslužijo napovedano ocenjevanje, kot s trditvijo, da si napovedano ocenjevanje zaslužijo učenci s statusom.

Učenci *statistično značilno bolj nasprotujejo* trditvi,

- da učencem z odločbo zavidajo, kot trditvi, da zavidajo učencem s statusom;
- da se jim učenci s statusom smilijo, kot trditvi, da se jim smilijo učenci z odločbo.

Statistično značilno bolj so mnenja, da bi bili učenci, ki imajo status, uspešni tudi brez njega, in *bolj nasprotujejo trditvi*, da bi bili učenci uspešni brez odločbe.

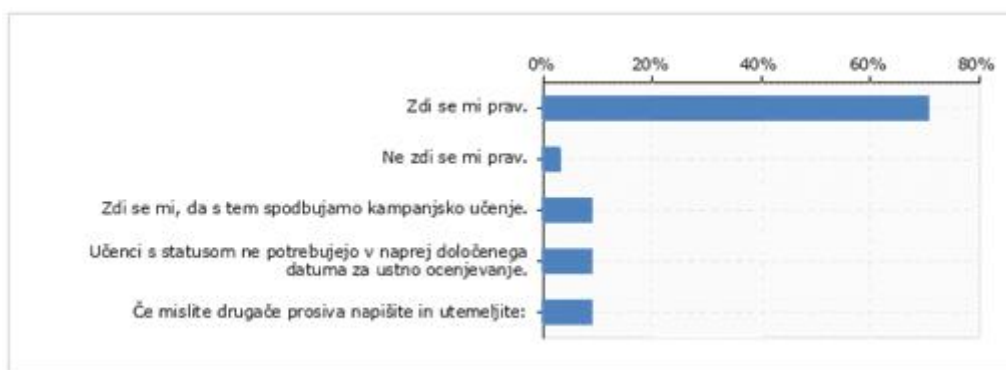
Statistično značilna razlika je tudi pri trditvi, da učencem »glede na njihovo slabo delo in poslušanje v šoli status/odločba ne pomaga«, in sicer glede učencev s statusom je povprečno mnenje vseh učencev nevtrarno, glede učencev z odločbo pa so bolj mnenja, da jim ta pomaga.

Učenci se s trditvama, da »so učenci s statusom/odločbo neumni« in »ni pravično, da imajo učenci s statusom/odločbo prilagoditve« v povprečju ne strinjajo. Statistično značilnih razlik glede na status/odločbo med odgovori ni.

Učenci se v povprečju ne strinjajo s trditvami, za katere meniva, da ocenjujejo negativen odnos (trditve 1, 4, 7, 8). Edino do trditve »Glede na njihovo slabo delo in poslušanje v šoli jim status sploh ne pomaga« so v povprečju neopredeljeni. V povprečju se strinjajo s trditvami, za katere meniva, da ocenjujejo pozitiven odnos (2, 5, 9).

Odgovori na vprašanja, ki ocenjujejo odnos učiteljev do prilagoditev pouka učencem s statusom in do učencev s statusom

1. Kaj mislite o tem, da si lahko učenci s statusom športnika ali mladega umetnika določijo datum ustnega ocenjevanja? ($n = 34$)

Slika 10: Delež posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje »Kaj mislite o tem, da si lahko učenci s statusom športnika ali mladega umetnika določijo datum ustnega ocenjevanja?«

K odgovoru na to vprašanje so nekateri učitelji dodali še opisne odgovore: »status vrhunškega športnika zahteva napovedano ustno ocenjevanje, ker imajo veliko treningov in tekmovanj, če pa je to ukvarjanje s športom ali inštrumentom 2-3-krat tedensko brez tekmovanj, se mi pa ne zdi potrebno«; »mislim, da ti učenci takšno prilagoditev potrebujejo le občasno, npr. pred pripravami na večja tekmovanja«; »zagovarjam vnaprej določanje datuma za ustno ocenjevanje za vse učence. V kolikor pride do zlorabe, prelaganja, se ukine«.

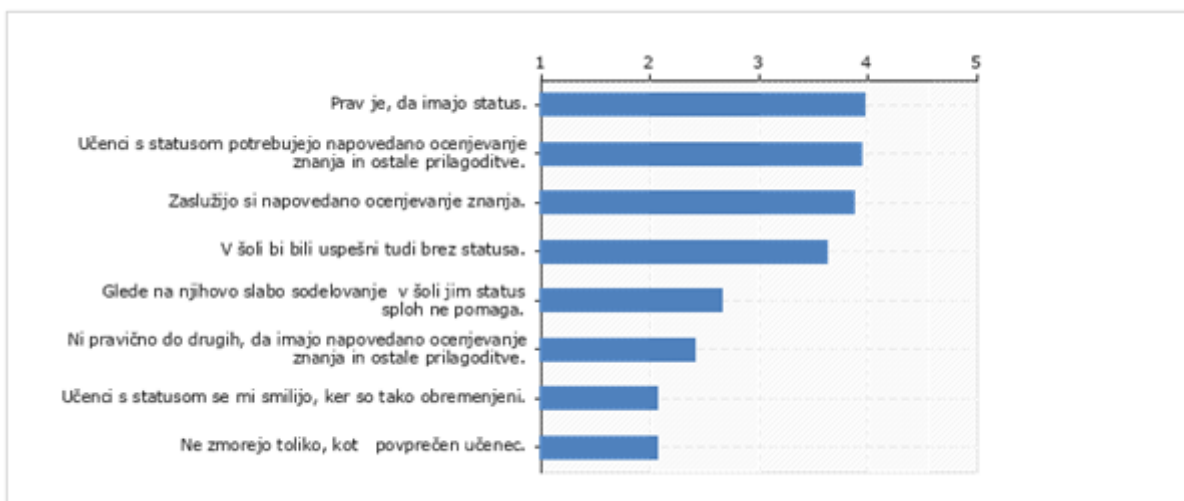
2. Kaj mislite o tem, da si lahko nekateri učenci s statusom v primeru daljše odsotnosti zaradi tekmovanj ali vaj predstavijo pisno ocenjevanje znanja (test)? (n = 34)

Slika 11: Delež posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje »Kaj mislite o tem, da si lahko nekateri učenci s statusom v primeru daljše odsotnosti zaradi tekmovanj ali vaj predstavijo pisno ocenjevanje znanja (test)?«.

K odgovoru na to vprašanje so nekateri učitelji dodali še opisne odgovore: »o pisnem ocenjevanju bi moral odločati učitelj«.

3. Kako gledate na učence s statusom športnika ali umetnika? Izberite odgovor glede na to, koliko se strinjate s trditvijo na levi. (n = 32)

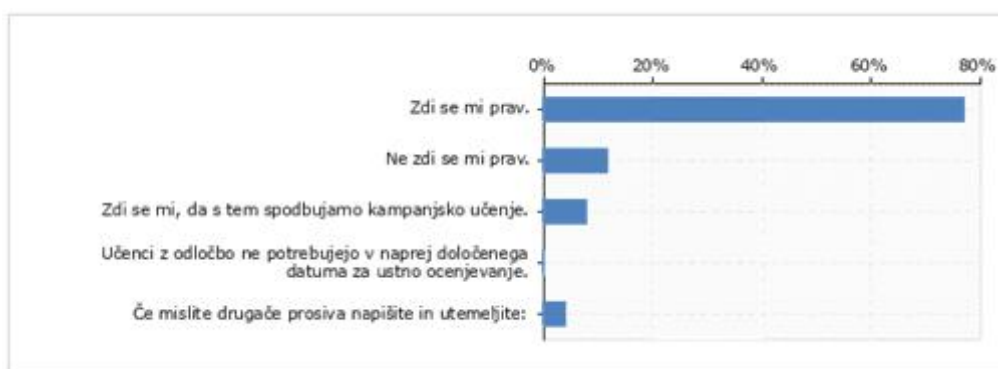

Slika 12: Povprečje posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje »Kako gledate na učence s statusom športnika ali umetnika?«. (1 - Sploh se ne strinjam; 2 - Delno se ne strinjam; 3 - Niti se strinjam, niti se ne strinjam; 4 - Delno se strinjam; 5 - Popolnoma se strinjam).

K odgovoru na to vprašanje so nekateri učitelji dodali še opisne odgovore: »statusi so formalno enaki, vendar se dejansko zelo razlikujejo glede treningov oz. obremenitev«; »učenci s statusom so različni in različno pristopajo k šolskemu delu, eni se učijo in drugi ne, zato lahko tudi izgubijo pridobljeni status«; »menim, da je glede na obremenjenost prav, da imajo napovedano ocenjevanje znanja«.

Odgovori na vprašanja, ki ocenjujejo odnos učiteljev do prilagoditev pouka učencem z odločbo in do učencev z odločbo

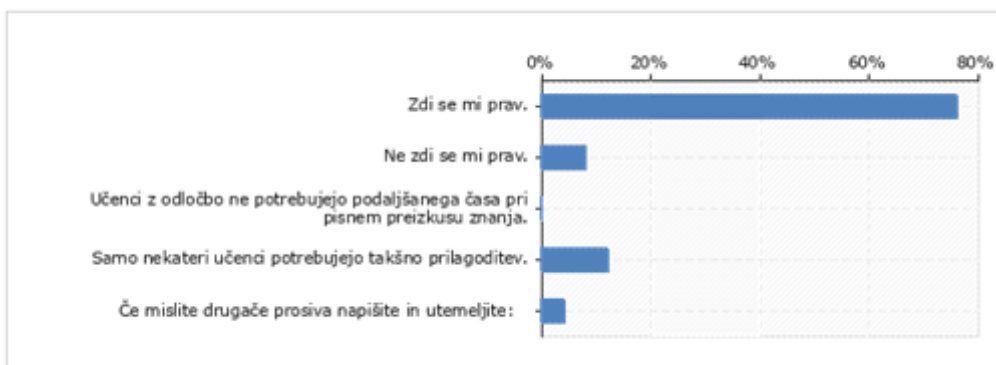
1. Kaj mislite o tem, da si lahko učenci z odločbo določijo datum za ustno ocenjevanje? (n = 26)

Slika 13: Delež posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje »Kaj mislite o tem, da si lahko učenci z odločbo določijo datum za ustno ocenjevanje?«.

K odgovoru na to vprašanje so nekateri učitelji dodali še opisne odgovore: »odvisno, kakšne težave imajo. Mislim, da tega ne bi potrebovali vsi učenci, ki imajo odločbo«.

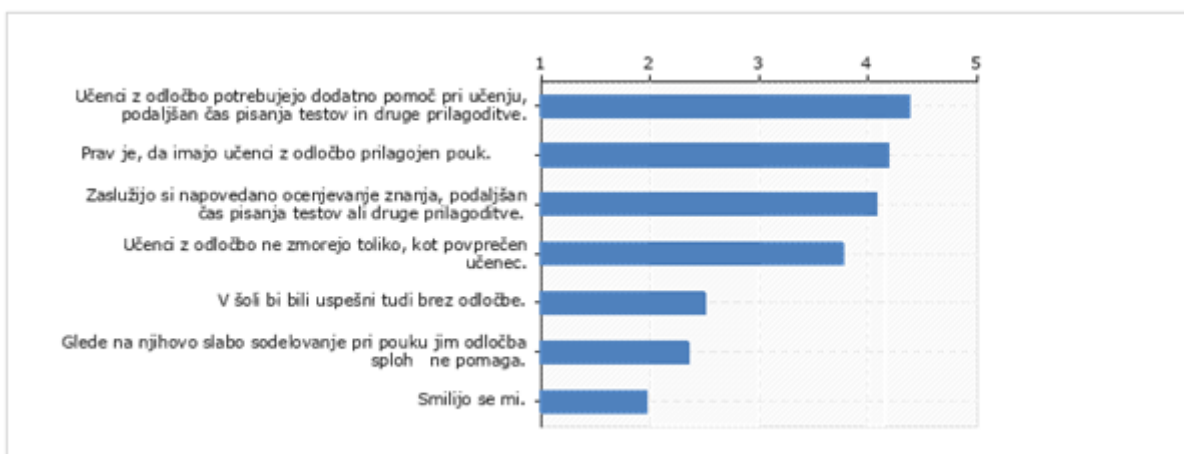
2. Kaj mislite o tem, da imajo nekateri učenci z odločbo možnost podaljšanega pisanja pisnega preizkusa znanja (test)? (n = 25)

Slika 14: Delež posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje »Kaj mislite o tem, da imajo nekateri učenci z odločbo možnost podaljšanega pisanja pisnega preizkusa znanja (test)?«.

K odgovoru na to vprašanje so nekateri učitelji dodali še opisne odgovore: »potrebujejo možnost podaljšanega časa, vendar ne vsi enako«.

3. Kako gledate na učence z odločbo o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami? Izberite odgovor glede na to, koliko se strinjate s trditvijo na levi. (n = 26)

Slika 15: Povprečje posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje »Kako gledate na učence z odločbo o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami?«. (1 - Sploh se ne strinjam; 2 - Delno se ne strinjam; 3 - Niti se strinjam, niti se ne strinjam; 4 - Delno se strinjam; 5 - Popolnoma se strinjam).

Učitelji niso podali komentarjev k temu vprašanju.

Primerjava odnosa učiteljev do učencev s statusom in učencev z odločbo

Tabela 2: Odnos učiteljev do učencev s statusom in učencev z odločbo. Primerjava odgovorov na enakovredni vprašanji.

Primerjava	Vprašanja	Povprečje	N	St. Dev.	<i>p</i> (<i>t</i> -test)
1	Učenci s statusom potrebujejo napovedano ocenjevanje znanja in ostale prilagoditve.	3,8	26	1,3	< 0,05
	Učenci z odločbo potrebujejo dodatno pomoč pri učenju, podaljšan čas pisanja testov in druge prilagoditve.	4,4	26	0,6	
2	Učenci s statusom se mi smilijo, ker so tako obremenjeni.	2,1	26	1,1	0,72
	Smilijo se mi. (odločba)	2,0	26	1,2	
3	Prav je, da imajo status.	3,9	26	1,2	0,38
	Prav je, da imajo učenci z odločbo prilagojen pouk.	4,2	26	1,2	
4	V šoli bi bili uspešni tudi brez statusa.	3,6	26	1,1	< 0,001
	V šoli bi bili uspešni tudi brez odločbe.	2,5	26	1,1	
5	Ne zmorejo toliko kot povprečen učenec. (status)	2,1	26	1,0	< 0,0001
	Učenci z odločbo ne zmorejo toliko, kot povprečen učenec.	3,8	26	0,6	
6	Glede na njihovo slabo sodelovanje v šoli jim status sploh ne pomaga.	2,5	26	1,2	0,72
	Glede na njihovo slabo sodelovanje pri pouku jim odločba sploh ne pomaga.	2,4	26	0,9	

Legenda: *N* – število učiteljev, ki so odgovorili na vprašanje, Primerjali smo samo 26 učiteljev, ki so odgovorili na vprašanja tako o učencih s statusi kot o učencih z odločbami.; *St. Dev.* - standardni odklon; *t*-test – metoda statistične analize, $p < 0,5$ pomeni statistično značilno razliko. Polja z vprašanji, za katera meniva, da ocenjujejo negativen odnos, so v tabeli sive barve.

Soglašanje učiteljev je statistično značilno **močnejše** pri trditvi, da učenci z odločbo potrebujejo prilagoditve, kot pri trditvi, da prilagoditve potrebujejo učenci s statusom.

Statistično značilno **bolj** so mnenja, da bi bili učenci s statusom uspešni tudi brez njega, niso pa enakega mnenja za učence z odločbo – menijo, da bi bili ti brez odločbe manj uspešni. Enako velja tudi za trditve, da učenci s prilagoditvami ne zmorejo toliko kot povprečen učenec – *statistično značilno bolj* so mnenja, da to velja za učence z odločbo kot za učence s statusom (s to trditvijo se v povprečju ne strinjajo).

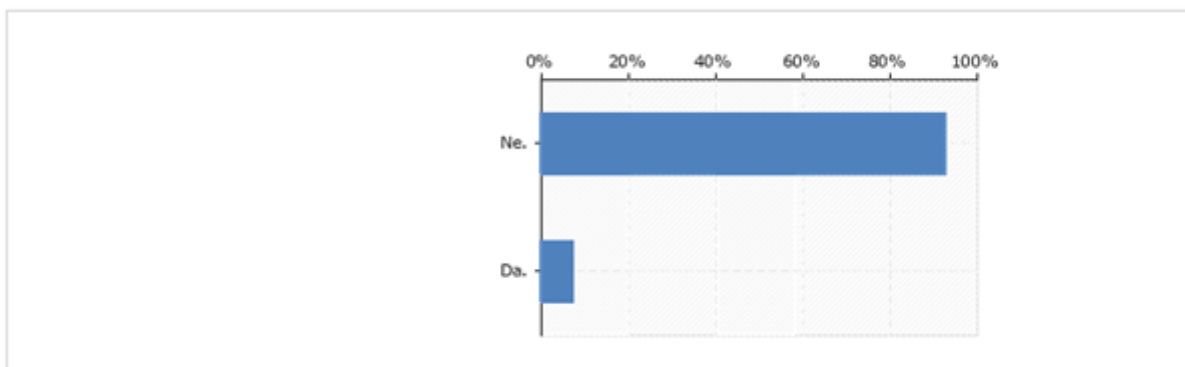
Učitelji se s trditvama, da se jim učenci s statusom/odločbo smilijo in da učencem glede na njihovo slabo delo v šoli status/odločba ne pomaga, v povprečju ne strinjajo. S trditvijo, da je prav, da imajo status/odločbo, pa se v povprečju strinjajo. Statističnih razlik glede na status/odločbo med odgovori ni.

Učitelji se v povprečju ne strinjajo s trditvama, za kateri meniva, da ocenjujeta negativen odnos (trditvi 5 in 6). V povprečju se strinjajo s trditvami, za kateri meniva, da ocenjujejo pozitiven odnos (trditvi 1 in 3).

Čas pouka na daljavo med pandemijo COVID-19

Odgovori učencev s statusom

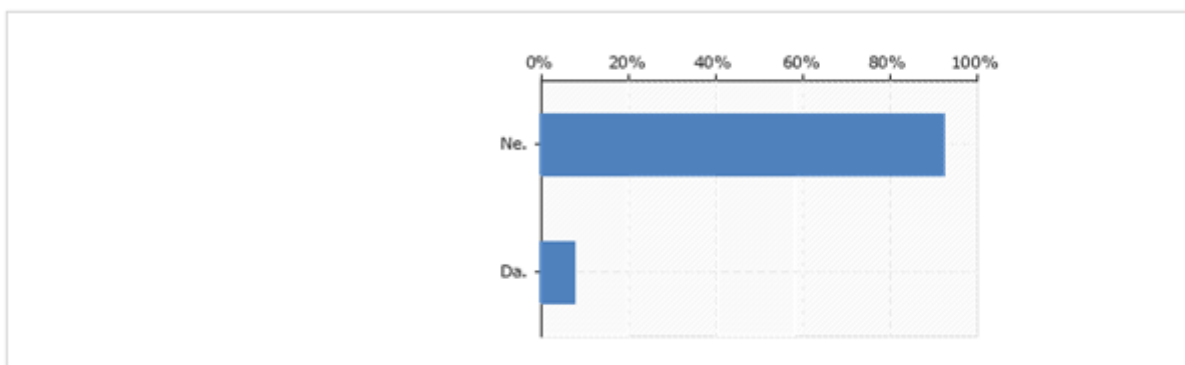
1. Ali to, da imaš status, tvoj položaj v času pouka na daljavo kaj spremeni? Prosiva utemelji odgovor. ($n = 14$)

Slika 16: Delež posameznih odgovorov učencev s statusom na vprašanje če pouk na daljavo kaj spremeni njihov položaj glede statusa.

Učenci so svoje odgovore utemeljili z izjavami: »ne, saj smo bili vsi zmenjeni, kdaj bomo vprašani«; »ker sem imela vse napovedano«.

2. Ali se ti zdi, da imajo v času pouka na daljavo tvoji sošolci in sošolke drugačno mnenje o tvojem statusu? Prosiva, utemelji odgovor. ($n = 13$)

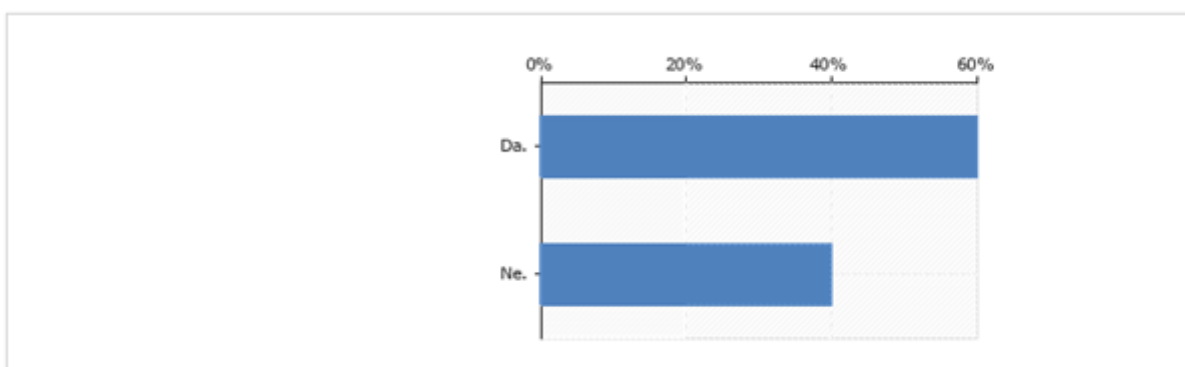

Slika 17: Delež posameznih odgovorov učencev s statusom na vprašanje če se jim zdi, da imajo njihovi sošolci in sošolke v času pouka na daljavo drugačno mnenje o njihovem statusu.

Učenci so to utemeljili z izjavami: »mislim, da v času pouka na daljavo niso na to mislili«; »ker nimam nič bolj prilagojeno, kot če bi bil v šoli«; »med delom na daljavo nismo imeli veliko ocen, zato je učenec težko uporabil svoj status«; »zdi se mi, da se večina učencev strinja s tem, da status med delom na daljavo ni pomagal«; »ker najbrž ne razmišljajo o tem«.

Odgovori učencev z odločbo

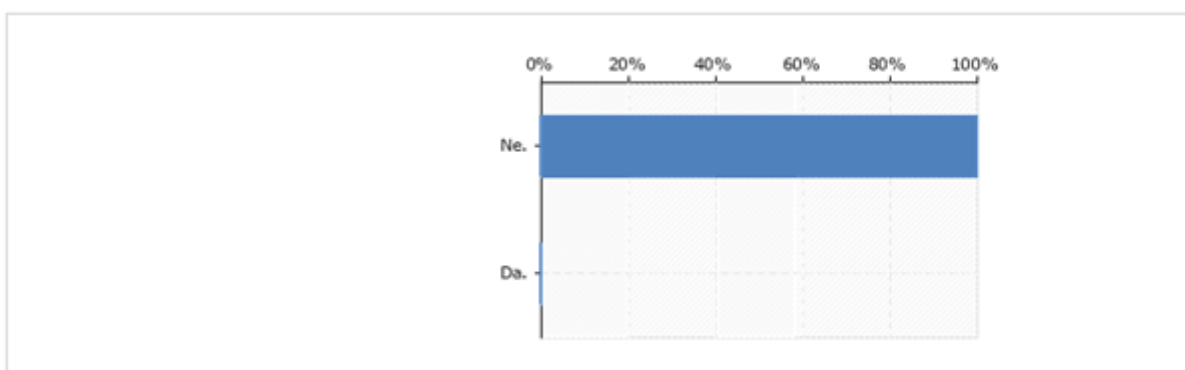
1. Ali dobivaš v času pouka na daljavo enako pomoč med učenjem nove snovi? Na kakšen način? ($n = 5$)

Slika 18: Delež posameznih odgovorov učencev z odločbo na vprašanje »Ali dobivaš v času pouka na daljavo enako pomoč med učenjem nove snovi?«.

Učenci so v opisnem delu odgovorili, da pomoč dobivajo na naslednje načine: »od sošolk in sošolcev, včasih tudi od učiteljev«; »z učiteljem in učiteljico dodatne strokovne pomoči sem se slišala preko zooma in preko klicev oziroma telefona«.

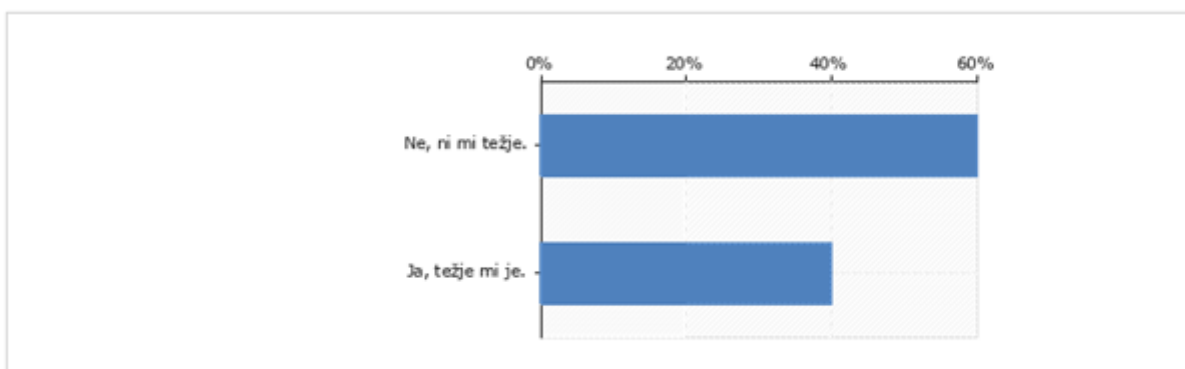
2. Ali se ti zdi, da imajo tvoji sošolci in sošolke v času pouka na daljavo drugačno mnenje o tvoji odločbi/tvojih prilagoditvah? Prosiva, utemelji odgovor. (n = 5)

Slika 19: Delež posameznih odgovorov učencev z odločbo na vprašanje »Ali se ti zdi, da imajo tvoji sošolci in sošolke v času pouka na daljavo drugačno mnenje o tvoji odločbi/tvojih prilagoditvah?«.

Učenci so svoje odgovore utemeljili z izjavami: »sploh ne vejo, da jo imam in se tudi ne počutijo več ali manj vredni zaradi tega, ker nimajo odločbe«.

3. Ali ti je v času pouka na daljavo težje pri učenju? Kaj pogrešaš? Prosiva utemelji svoj odgovor. (n = 5)

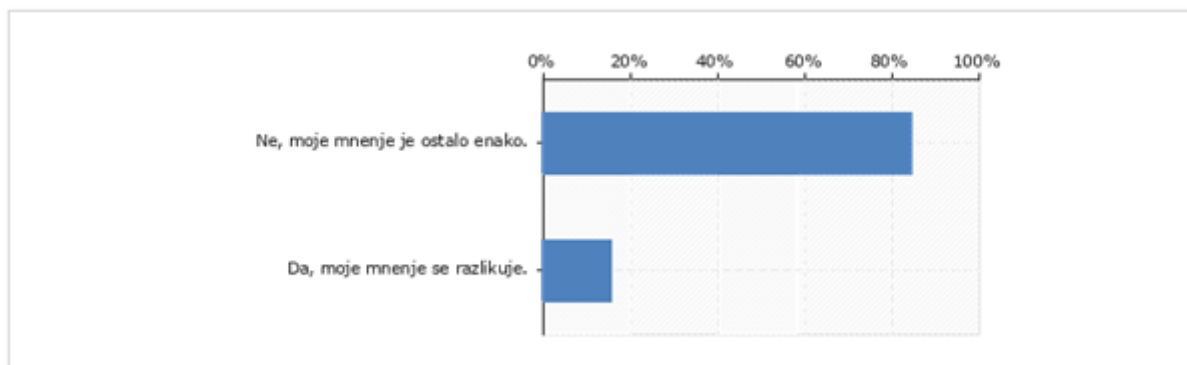

Slika 20: Delež posameznih odgovorov učencev na vprašanje »Ali ti je v času pouka na daljavo težje pri učenju?«.

Učenci so svoje odgovore utemeljili z izjavami: »zelo dobro sem speljala to šolanje na daljavo«; »res, da vzame več časa, ampak ni težko«.

Odgovori vseh učencev

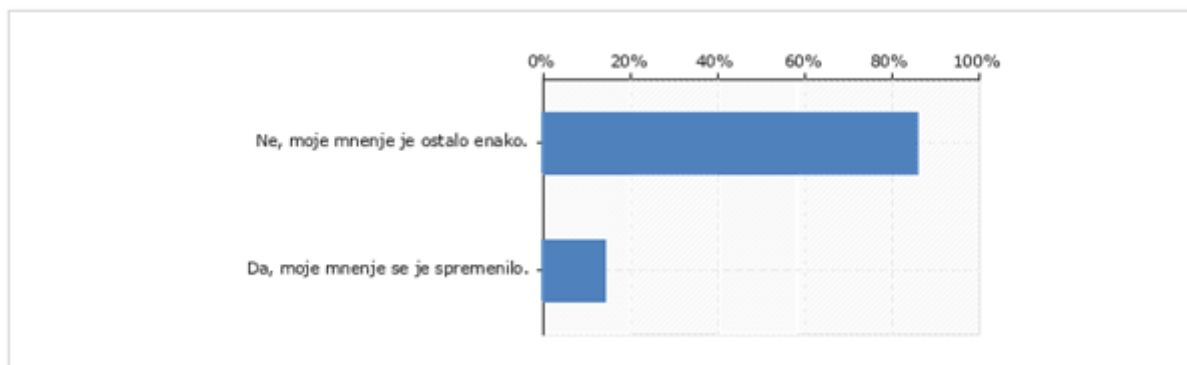
1. Ali se tvoje mnenje o prilagoditvah učencev s statusom med poukom na daljavo razlikuje od tvojega mnenja o prilagoditvah med poukom v šoli? Če se prosiva napiši zakaj in v čem je razlika. (n = 64)

Slika 21: Delež posameznih odgovorov vseh učencev na vprašanje »Ali se tvoje mnenje o prilagoditvah učencev s statusom med poukom na daljavo razlikuje od tvojega mnenja o prilagoditvah med poukom v šoli?«.

Učenci so svoje odgovore utemeljili z izjavami: »sploh ne vem, kakšne prilagoditve so imeli«; »ker nisem ničesar prikrajšan«; »nekateri so trenirali online, drugi ne in ker ni bilo ocenjevanj, status ni nič pomenil«; »med poukom na daljavo na to nisem mislil, saj ni nič spremenilo«.

2. Ali se je tvoje mnenje o učencih z odločbo v času pouka na daljavo razlikuje od tvojega mnenja o njih med poukom v šoli? Če se prosiva napiši zakaj in v čem je razlika. (n = 64)

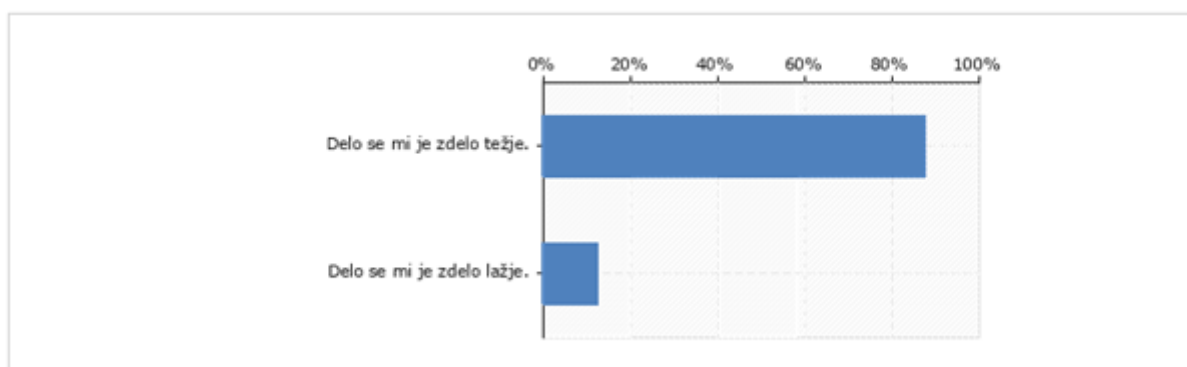

Slika 22: Delež posameznih odgovorov vseh učencev na vprašanje »Ali se tvoje mnenje o prilagoditvah učencev s statusom med poukom na daljavo razlikuje od tvojega mnenja o prilagoditvah med poukom v šoli?«.

Učenci so svoje odgovore utemeljili z izjavami: »imajo enake pravice kot v šoli«; »med poukom na daljavo na to nisem mislil, saj ni nič spremenilo«; »za učence, ki imajo težave pri učenju, je bilo težje, saj potrebujejo dodatno pomoč učiteljev«.

Odgovori učiteljev

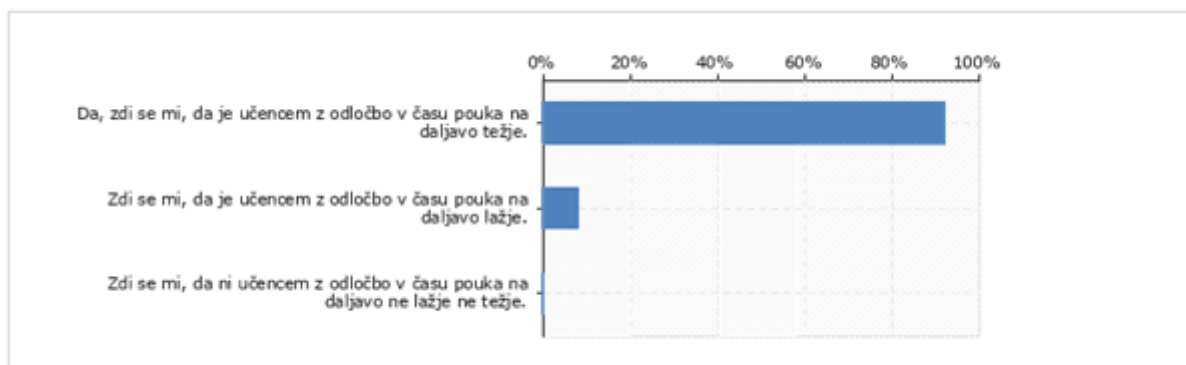
1. Ali vam je bilo v času pouka na daljavo delo z učenci z odločbo težje/lažje? Prosiva, da utemeljite. ($n = 24$)

Slika 23: Delež posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje ali jim je bilo v času pouka na daljavo delo z učenci z odločbo težje ali lažje.

Učitelji so svoje odgovore utemeljili z izjavami: »ni bilo vedno nedvoumno, kaj učenci delajo, ali razumejo snov in navodila ...«; »z njimi so delali specialni pedagogi, učitelji smo jim ustrezno prilagodili obseg vsebin«; »več potrebne razlage in usmeritev« (odgovor se je večkrat ponovil); »ker ni neposrednega stika, je delo težje« (odgovor se je večkrat ponovil); »učenci so bili manj motivirani, dosti časa se je porabilo za vzpodbujanje, delo in rezultat ni bil primerljiv z delom v šoli«.

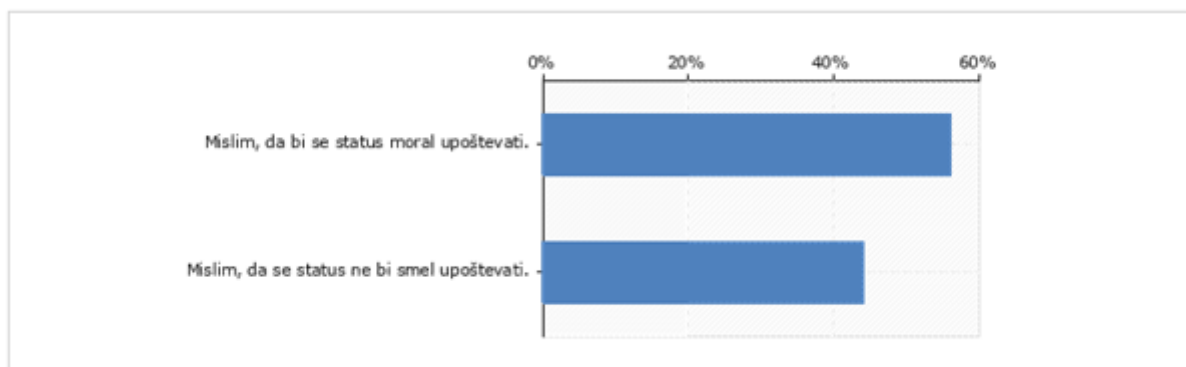
2. Ali se vam zdi, da je učencem z odločbo v času pouka na daljavo težje pri učenju? Prosiva, da utemeljite. (n = 25)

Slika 24: Delež posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje ali se jim zdi, da je učencem z odločbo v času pouka na daljavo težje pri učenju.

Učitelji so svoje odgovore utemeljili z izjavami: »rabijo več pomoči, usmerjanja, motiviranja«; »ker imajo še dodatne težave«; »prepuščeni sami sebi«; »oseben stik z učencem je najpomembnejši, ker dobiš povratno informacijo takoj« (odgovor se je večkrat ponovil); »težje si organizirajo čas in delo, težje razumejo navodila, se znajdejo med kopico nalog«; »je manj možnosti za individualno dodatno razlago«.

3. Ali se vam zdi, da se v času pouka na daljavo ne bi smelo upoštevati statusa? Zakaj tako mislite? (n = 25)

Slika 25: Delež posameznih odgovorov učiteljev na vprašanje ali se jim zdi, da se v času pouka na daljavo ne bi smelo upoštevati statusa.

Učitelji so svoje odgovore utemeljili z izjavami: »ker se učenci niso ukvarjali z dejavnostmi« (odgovor se je večkrat ponovil); »ker ga ni mogoče uresničiti«; »tudi treningi so potekali na

daljavo«; »ker je tako šolanje še bolj zahtevno«; »saj je enako kot pri pouku« (odgovor se je večkrat ponovil); »status otroka s posebnimi potrebami se upošteva v vsakem primeru, saj na daljavo njegove težave ne izginejo, status športnika pa se v primeru, da otrok ne trenira, seveda ne upošteva, saj ni več razlogov za to« (odgovor se je večkrat ponovil).

RAZPRAVA

Z raziskavo sva želeli ugotoviti, kakšen odnos imajo učenci zadnjega triletja osnovne šole ter njihovi učitelji do učencev s prilagoditvami pouka. Zanimalo naju je tudi, če se je v času šolanja na daljavo, ob epidemiji COVID-19, odnos učiteljev in učencev do učencev s prilagoditvami kaj spremenil. Po pregledu literature (s spletnima aplikacijama Google in PubMed; www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed) sva ugotovili, da je v Sloveniji objavljenih nekaj raziskav, ki so ugotovljale odnos učencev in učiteljev do učencev s statusom (4, 10, 11), učencev in učiteljev do učencev z odločbo (12, 13), še nobene pa, ki bi primerjala odnos učencev ali učiteljev do učencev z obema oblikama prilagoditev. Prav tako nisva našli objavljene raziskave, ki bi spraševala po spremembah v odnosu učencev ali učiteljev do učencev s temi oblikami prilagoditev v obdobju epidemije.

Odnos vseh učencev do učencev s statusom

Najini rezultati so pokazali, da se učencem v povprečju zdi pravično, da imajo nekateri učenci status in jim tega ne zavidajo. Glede na to, da sva v šoli dostikrat slišali, da ni pravično, da imajo učenci s statusom napovedano ocenjevanje znanja, naju preseneča, da rezultati temu nasprotujejo. To lahko razloživa na dva načina. Mogoče večina tistih učencev, ki tako misli, vprašalnika ni rešila. Mogoče pa se jim v resnici zdi pravično, da učenci s statusom to možnost imajo in se jim zdi nepravilno, da ostali te pravice nimajo. Zadnje razmišljanje potrjuje tudi opisni odgovor, ki trdi, da je v redu, če si lahko učenci s statusom določijo datum za ocenjevanje, a to ni pravično do vseh ostalih, ki te možnosti nimajo.

Učenci se strinjajo s trditvijo, da si njihovi sošolci s statusom zaslužijo in potrebujejo napovedano ocenjevanje znanja in ostale prilagoditve. Hkrati pa verjamejo, da bi bili v šoli uspešni tudi brez njih. Učenci s statusom se jim ne smilijo, niti se jim ne zdijo »neumni«. Učenci se v povprečju niso ne pozitivno, ne negativno opredelili do trditve, da sošolcem glede na njihovo slabo sodelovanje pri pouku status ne pomaga.

V prostih odgovorih so učenci v veliki meri pisali, da nekateri potrebujejo status, nekateri pa to izkoriščajo. Slovar slovenskega knjižnega jezika navaja več razlag pojma izkoriščati. Med njimi so »delati, da kaj opravlja svoj namen«, »delati, da kaj prinaša ugodnosti«, »delati, da kaj nepravilno prinaša ugodnosti« (19). Iz prostih odgovorov učencev

opaziva, da so nekateri mnenja, da nekateri njihovi sošolci status izkoriščajo, da jim prinaša ugodnosti, ki jim ne pripadajo.

Iz prostih odgovorov učencev sva opazili tudi, da nekateri ne poznajo pogojev za uporabo prilagoditev. To ni predmet najinega raziskovanja, misliva pa, da to prispeva k odnosu do učencev s statusom, saj lahko vpliva na oblikovanje stališč in možen nastanek predsodkov. V raziskovalni nalogi iz leta 2016 so sicer ugotovili, da učenci s statusom športnika pravila za dodelitev in upoštevanje prilagoditev dobro poznajo (11).

Iz povprečnih odgovorov učencev, sodelujočih v raziskavi, lahko rečeva, da njihov odnos do učencev s statusom ni nevtralen, temveč celo pozitiven. Nekateri prosti odgovori pa kažejo po najinem mnenju na negativen odnos. Meniva, da ima večina učencev do učencev s statusom pozitiven odnos, v prostih odgovorih pa so se večinoma izrazili tisti posamezniki, ki imajo drugačno mnenje. Podobno navaja pozitiven odnos učencev do učencev s statusom nadarjenih tudi Juriševičeva v svoji raziskavi, opaža pa tudi, da bi se v odnosu lahko kazalo tudi ljubosumje nekaterih učencev, ki tega statusa nimajo (4).

Odnos vseh učencev do učencev z odločbo

Najini rezultati kažejo, da se učencem zdi pravično, da imajo nekateri njihovi sošolci odločbo in jim tega ne zavidajo. Strinjajo se s trditvijo, da si učenci z odločbo zaslužijo in potrebujejo napovedano ocenjevanje znanja, podaljšan čas pisanja testov, dodatno pomoč pri učenju in ostale prilagoditve. Učencem se njihovi sošolci z odločbo ne smilijo, niti se jim ne zdijo »neumni«. Ne strinjajo se s trditvijo, da jim glede na slabo sodelovanje pri pouku odločba ne pomaga. Odgovori na te trditve kažejo na pozitiven odnos učencev do njihovih sošolcev z odločbo. To, da menijo, da ti učenci v šoli ne bi bili uspešni brez odločbe, pa kaže lahko na negativen odnos ali pa na to, da dejansko opažajo, kakšne ovire tem učencem odločba pomaga premagati. Zato lahko rečeva, da odnos učencev do njihovih sošolcev z odločbo ni nevtralen, temveč pozitiven. Podobno so ugotavljali tudi avtorji drugih raziskav v Sloveniji in tujini (12, 13, 20).

Iz opisnih odgovorov opaziva, da učenci ne vedo, kaj pomeni, da ima nekdo odločbo. Poročajo, da nekateri učenci odločbe ne potrebujejo ali da ni upravičeno, da jo imajo. Učenci mislijo, da imajo nekateri odločbo le, ker se ne učijo dovolj in da je ne potrebujejo, ker zmorejo toliko kot ostali učenci. Ti odgovori naju ne presenečajo, saj misliva, da učenci nismo dovolj poučeni o pomenu odločbe. Podobno v članku opisuje tudi Fredericksonova,

ki poudarja, da tipično razvijajoči se otroci otroke s posebnimi potrebami lažje sprejmejo, kadar so njihove oviranosti zelo očitne ali kadar jih o njih odrasli poučijo (20). Opažava, da je vsebina opisnih odgovorov učencev neskladna z rezultati številčnega vprašalnika. Sklepava, da so na opisne odgovore odgovarjali predvsem tisti učenci, ki se s pozitivnimi trditvami niso strinjali.

Razlika med odnosom vseh učencev do učencev s statusom in učencev z odločbo

Iz rezultatov je razvidno, da učenci ne zavidajo sošolcem s statusom, še manj pa zavidajo sošolcem z odločbo. Zdi se jim pravično, da imajo nekateri status, še bolj pa se jim zdi pravično, da imajo nekateri odločbo. Meniva, da je tako, ker si učenci bolj želijo imeti prilagoditve, ki jih omogoča status, kot pa te, ki jih omogoča odločba. Učenci so mnenja, da si sošolci s statusom zaslužijo in potrebujejo prilagoditve, še bolj pa so mnenja, da si to zaslužijo in potrebujejo učenci z odločbo. Njihovi sošolci z odločbo se jim ne smilijo, še manj pa se jim smilijo sošolci s statusom. Učenci so mnenja, da bi bili njihovi sošolci s statusom v šoli uspešni tudi brez njega, niso pa takega mnenja za učence z odločbo. To naju ne preseneča, saj so rezultati pokazali, da tako misli tudi večina učiteljev. Otroke s posebnimi potrebami se lahko nehote obravnava kot manj sposobne in misli, da v šoli ne bi bili uspešni brez prilagoditev. Zanimivo je, da so učenci izrazili nevtralno mnenje glede tega, ali sošolcem s statusom glede na njihovo slabo sodelovanje pri pouku status ne pomaga, ne mislijo pa, da to velja za učence z odločbo.

Zaradi statistično značilnih razlik pri večini odgovorov lahko rečeva, da se odnos učencev do njihovih sošolcev s prilagoditvami pouka razlikuje glede na to, ali ima učenec status ali odločbo. Kljub temu da imajo učenci do učencev z vsemi prilagoditvami pozitiven odnos, je do učencev z odločbo ta po najinem mnenju bolj pozitiven.

Z dobljenimi rezultati sva ovrgli ničelno hipotezo H01 in sprejeli alternativno hipotezo HA1.

Odnos učiteljev do učencev s statusom

Najini rezultati kažejo strinjanje učiteljev s trditvijo, da imajo učenci status in da ti učenci potrebujejo prilagoditve, hkrati pa verjamejo, da bi bili v šoli uspešni tudi brez njih. To, da menijo, da bi bili v šoli uspešni brez prilagoditev, zaznavava kot pozitiven predsodek ali mnenje, saj je to pozitivna sodba vnaprej, ki temelji na nepreverjenih dejstvih. Učitelji niso izrazili strinjanja s stališčem, da se jim učenci s statusom smilijo, ker so tako obremenjeni.

Ne strinjajo se tudi s tem, da učencem glede na njihovo slabo sodelovanje pri pouku status ne pomaga. Predvidevava, da so mnenja, da ti učenci pri pouku dobro sodelujejo, ali pa da jim kljub slabemu sodelovanju status pomaga. Niso mnenja, da ti učenci ne zmorejo toliko kot povprečni učenci. Iz stališč učiteljev, sodelujočih v raziskavi, lahko rečeva, da njihov odnos do učencev s statusom ni nevtralen. Zdi se nama celo pozitiven in iz ugotovitev lahko rečeva, da učitelji, ki so sodelovali v raziskavi, nimajo negativnih predsodkov in/ali stereotipov do učencev s statusom. Prav tako so v starejši raziskovalni nalogi o učencih s statusom perspektivnega in vrhunskega športnika ugotovili, da jih učitelji občasno obravnavajo drugače kot preostale učence, vendar se zaradi teme raziskovalne naloge v ugotovitev niso poglobili (10). V eni preteklih raziskovalnih nalog so bili, deloma podobno kot v naši, učitelji mnenja, da v osnovni šoli učenci statusa športnika še ne potrebujejo, saj naj bi ta po njihovem spodbujal kampanjsko učenje (11).

Odnos učiteljev do učencev z odločbo

Iz rezultatov je razvidno strinjanje učiteljev s trditvijo, da imajo učenci z odločbo prilagojen pouk in da menijo, da ti učenci potrebujejo prilagoditve. Ne mislijo pa, da jim glede na njihovo slabo sodelovanje pri pouku odločba ne pomaga. Predvidevava, da so mnenja, da ti učenci pri pouku dobro sodelujejo, ali pa da jim ob slabem sodelovanju odločba kljub temu pomaga. Iz teh treh trditev lahko sklepava na pozitiven odnos sodelujočih učiteljev v raziskavi do učencev z odločbo. Naslednji dve trditvi pa se nagibata k negativnemu odnosu, saj učitelji niso mnenja, da bi bili učenci z odločbo v šoli uspešni tudi brez nje in se strinjajo s tem, da ti učenci ne zmorejo toliko kot povprečen učenec, kar je negativen predsodek in lahko vpliva na počutje in učni uspeh teh učencev. Hkrati pa lahko potrjuje objektivno mnenje, da jim je odločba res dodeljena zaradi njihovih primanjkljajev. Glede na to, da so mnenja, da ti učenci ne zmorejo toliko, kot povprečen učenec, je presenetljivo, da se ne strinjajo s trditvijo, da se jim ti učenci smilijo. Slovar slovenskega knjižnega jezika navaja definicijo pojma smiliti se kot »čutiti čustveno prizadetost, žalost ob nesreči, trpljenju koga« (19). Pričakovali bi, da se učiteljem učenec, za katerega mislijo, da ne zmore toliko, kot povprečen učenec, smili.

Iz odgovorov učiteljev, sodelujočih v raziskavi, lahko zaključiva, da njihov odnos do učencev z odločbo ni nevtralen, temveč pozitiven.

Iz prostih odgovorov učiteljev pri vprašanjih o učencih s statusom in z odločbo lahko opaziva, da bi želeli sami presoјati, kakšne prilagoditve potrebuje posamezni učenec, oziroma katerih ne potrebuje. To potrjujejo mnenja učiteljev, da bi o prilagoditvah moral odločati učitelj. To ni predmet najinega raziskovanja, misliva pa, da to lahko prispeva k odnosu do učencev s statusom in z odločbo, saj lahko vpliva na oblikovanje stališč in možen nastanek predsodkov.

Razlika med odnosom učiteljev do učencev s statusom in učencev z odločbo

Rezultati kažejo, da se učitelji strinjajo, da učenci s statusom potrebujejo prilagoditve, še bolj pa se strinjajo s tem, da prilagoditve potrebujejo učenci z odločbo. Menijo, da bi bili učenci s statusom v šoli uspešni tudi brez prilagoditev in da ti učenci zmorejo toliko kot povprečen učenec. Niso pa enakega mnenja za učence z odločbo. Menijo, da ti v šoli ne bi bili uspešni brez prilagoditev in da ne zmorejo toliko kot povprečen učenec. Kot sva že omenili, se lahko otroke s posebnimi potrebami včasih nehote obravnava kot manj sposobne. Iz zgornjih trditev je razvidno, da jih tako obravnavajo tudi nekateri učitelji, medtem ko učence s statusom obravnavajo enako kot ostale otroke. Seveda pa rezultati lahko kažejo tudi na to, da se učitelji zavedajo primanjkljajev, zaradi katerih imajo učenci odločbo.

Zaradi statistično značilnih razlik pri primerjavi teh trditev lahko rečeva, da odnos učiteljev do učencev s prilagoditvami pouka ni nevtralen, temveč je pozitiven, da se razlikuje glede na to, ali ima učenec status ali odločbo in da imajo do učencev s statusom morda bolj pozitiven odnos. Glede na to, da gre za statistično značilne razlike pri trditvah, ki se tičejo sposobnosti učencev za šolsko delo, lahko rezultate interpretirava kot pozitiven ali negativen odnos, lahko pa tudi kot nevtralno opažanje učiteljev, saj naj bi imeli učenci odločbo dodeljeno zato, ker jim različni primanjkljaji onemogočajo, da bi bili uspešni v šoli (1).

Z dobljenimi rezultati sva ovrgli ničelno hipotezo H02 in sprejeli alternativno hipotezo HA2.

Odnos v času šolanja na daljavo med pandemijo COVID-19

Najini rezultati kažejo, da več kot 80 % učencev svojega odnosa do učencev s statusom niti do učencev z odločbo med epidemijo COVID-19 ni spremenilo. Podobno meni tudi velika večina učencev s statusom in vsi učenci z odločbo sami. Učiteljev po spremembi odnosa v času epidemije nisva vprašali.

S tem lahko delno potrdiva ničelno hipotezo H03, delno pa je ne moreva ne potrditi, ne ovreči.

Zanimivo nama je bilo ugotoviti, da vsi učenci s statusom menijo, da njihov položaj v času šolanja na daljavo ni bil spremenjen. Malo manj kot polovici učiteljev se je zdelo, da se v času šolanja na daljavo ne bi smelo upoštevati statusa. Nekateri so to menili zato, »ker se učenci niso ukvarjali z obveznostmi« in »ker ga ni mogoče uresničiti«.

Rezultati kažejo tudi, da se le tri petine učencev z odločbo strinja s trditvijo, da so v času šolanja na daljavo dobivali enako pomoč pri učenju nove snovi, kar pomeni, da se kar velik delež učencev s tem ne strinja. Prav tako se trem petinam učencev z odločbo učenje ni zdelo težje, medtem ko sta dve petini učencev z odločbo menili, da jim je bilo pri učenju težje. Ob tem so bili skoraj vsi učitelji mnenja, da je bilo učencem z odločbo težje pri učenju v času šolanja na daljavo. Iz tega lahko sklepamo, da so se učitelji zavedali situacije učencev z odločbo. Veliki večini učiteljev je bilo delo na daljavo z učenci z odločbo težje. S tem tudi naši rezultati deloma potrjujejo opozorila Unesca, po katerih naj bi mlade s posebnimi potrebami zaprtje šol zaradi epidemije COVID-19 še posebej prizadelo (16).

Slabosti predstavljene raziskave

Prva slabost najine raziskave je relativno majhen vzorec zajetih učencev in še manjši vzorec učiteljev. Zaradi tega lahko rečeva, da rezultati odražajo samo stališča učencev in učiteljev treh osnovnih šol iz Ljubljane, za posplošitev ugotovitev na vso Slovenijo bi moral biti vzorec večji in zajeti bi moral šole z vseh koncev Slovenije.

Druga slabost je uporaba samoocenjevalnega vprašalnika, ki sva ga sestavili sami in ni bil prej še nikoli uporabljen. Ob analizi rezultatov sva ugotovili, da nekaterih trditvev ne moreva ocenjevati enoznačno, saj bi lahko kazale na negativen ali tudi pozitiven odnos (na primer: »Učenci z odločbo/statusom se mi smilijo«), nekatere trditve pa so vsebovale po več kot eno trditvev (na primer: »Glede na njihovo slabo sodelovanje v šoli jim status/odločba sploh ne pomaga.«). Kljub temu sva mnenja, da nama je v splošnem uspelo oceniti odnos do učencev tudi s temi vprašanji in z dodatnimi opisnimi odgovori.

Tretja slabost je nezmožnost razlage vprašanj in naloge osebno, kot je bilo v začetku načrtovano. Načrt najinega raziskovanja je namreč spremenila epidemija COVID-19, ki je bila razglašena tik pred načrtovanim pričetkom anketiranja. Onemogočila je, da bi nalogo učencem in učiteljem predstavili v živo in bili prisotni ob tem, ko bi učenci izpolnjevali vprašalnike. Misliiva, da bi tako bolje razumeli namen najinega raziskovanja. Epidemija je onemogočila tudi, da bi se vprašalniki reševali v šoli, pri uri oddelčne skupnosti. Meniva, da se je zato za sodelovanje odločilo manj učencev in učiteljev, kot sva sprva predvidevali.

Misliva, da je na število izpolnjenih vprašalnikov vplivala tudi dolžina vprašalnika, saj so nama nekateri sošolci in sošolke povedali, da vprašalnika niso rešili, ker se jim je zdel predolg. Prav tako sva opazili, da se je število udeležencev, ki so odgovarjali na vprašanja proti zadnjim vprašanjem manjšalo, kar pomeni, da so nekateri vmes odnehali.

V kolikor bi imeli več sodelujočih, bi bili najini rezultati bolj zanesljivi.

Predlogi za nadaljnje delo

Najine ugotovitve bi bilo potrebno preveriti na večjem vzorcu in v pripravljnem vprašalniku popraviti nekatere trditve. Glede na to, da sva opazili, da učenci poročajo, da ne poznajo, kaj pomenijo in zakaj imajo prilagoditve učenci z odločbo, bi bilo potrebno poznavanje usmerjanja učencev s posebnimi potrebami med njihovimi sošolci bolj podrobno raziskati. V primeru, da se pokaže, da je to res pomanjkljivo, bi bilo koristno o razlogih za prilagoditve njihove sošolce poučiti. Raziskave namreč kažejo, da se odnos do učencev s posebnimi potrebami izboljša, če njihovi vrstniki vedo, na kakšen način so ovirani (20).

ZAKLJUČEK

Najina raziskava je pokazala, da je tako odnos učencev kot odnos učiteljev do učencev s statusom in učencev z odločbo pozitiven a se razlikuje glede na to, ali ima učenec status ali odločbo. Poleg tega so bili tako učenci s prilagoditvami kot njihovi sošolci mnenja, da se odnos sošolcev do sošolcev s prilagoditvami v času epidemije COVID-19 ni spremenil. V prihodnje bi bilo potrebno vprašalnik predelati in raziskavo ponoviti na večjem vzorcu učencev in učiteljev, če bi želeli ugotovitve posplošiti na vse slovenske učence in učitelje.

ZAHVALA

Najprej se zahvaljujema vsem učiteljem in učencem, ki so izpolnili najin vprašalnik.

Zahvaljujema se mentorici Mateji Sitar Zevnik, ki nama je pomagala zbrati podatke, poiskati literaturo in oblikovati raziskovalno nalogo.

Zahvala gre tudi učiteljici slovenščine Lili Salamon, ki je nalogo lektorirala, ter učitelju angleščine Matevžu Sušniku, ki nama je pomagal povzetek prevesti v angleščino.

Zahvalo si zaslužita tudi najini mami, Maja Drobnič Radobuljac in Tjaša Steiner, ki sta nama pri nalogi pomagali in naju podpirali.

LITERATURA

1. Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 58/11, 40/12 – ZUJF, 90/12 in 41/17 – ZOPOPP). (Citirano februar 2021) Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5896>
2. Zakon o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-L). (Citirano februar 2021) Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO448>.
3. [Cheung, VG. Prejudice. JAMA \(2020\); 324\(22\): 2261. doi: 10.1001/jama.2020.23077.](#)
4. Juriševič, M. (2012). Nadarjeni učenci v slovenski šoli. Znanstvena monografija. Ljubljana: Pedagoška fakulteta. (Citirano februar 2021). Dostopno na: <http://pefprints.pef.uni-lj.si/1182/>
5. Pravila Osnovne šole Vodmat o prilagajanju šolskih obveznosti. (Citirano februar 2021). Dostopno na: <http://solavodmat.splet.arnes.si/files/2019/09/PravilnikStatus2019.pdf>
6. Zakon o športu (Uradni list RS, št. 29/17, 21/18 – ZNOrg in 82/20). (Citirano februar 2021) Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6853>
7. Ule, M. (2009). Socialna psihologija: analitični pristop k življenju v družbi. Ljubljana: Fakulteta za družbe vede, Založba FDV. (str. 125 – 127, 133, 178-180)
8. Nastran Ule, M. (1992). Socialna psihologija. Ljubljana: Znanstveno publicistično središče. (str. 120, 129)
9. Kristanc, S. Ljudje s posebnimi potrebami in dvojna diskriminacija. Socialno delo (1995); 34(5): 303-308.
10. Učenci s statusom športnika. Raziskovalna naloga. Avtorice: Jana Sinožič, Katja Kralj, Tajda Potočnik, 8. razred; Mentorica: Lidija Voršič. Celje, 2010.
11. Status perspektivnega ali vrhunškega športnika: Ali te poznam? Raziskovalna naloga. Avtorja: Jakob Zupanc, Žan Žohar, 8. razred; Mentorica: Maja Kmecl. Mestna občina Celje, Mladi za Celje. Celje, 2016.
12. Novljan, E., Jelenc, D., in Jerman, J. Stališča osnovnošolcev do vrstnikov s težavami pri učenju. Defectologica Slovenica (1998); 6(1): 7-21.

13. Lisec, D. Odnos osnovnošolcev do vključevanja otrok s posebnimi potrebami v redno osnovno šolo (v OŠ Savo Kladnik Sevnica). Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2007. (Citirano februar 2021) Dostopno na: <https://www.fsp.uni-lj.si/COBISS/Diplome/Diploma22051430LisecDanilo.pdf>
14. Szcześniak, D, Gładka, A, Misiak, B, Cyran, A, Rymaszewska, J. The SARS-CoV-2 and mental health: From biological mechanisms to social consequences. *Progress in Neuropsychopharmacology & Biological Psychiatry* (2021); 104:110046. <https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2020.110046>
15. Trampuz, A, Rezar, L, Tomič, V, Muzlovič, I. SARS (hudi akutni respiratorni sindrom) – nov izziv za človeštvo. *ZDRAV VESTN* (2003); 72: 453–60.
16. UNESCO (2021). COVID impact on education. Education: From disruption to recovery. (Citirano februar 2021) Dostopno na: <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>
17. WMA Declaration of Helsinki - Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects. (Citirano februar 2021) Dostopno na: <http://www.kmenec.si/files/2018/03/Helsinska-listina-2013.pdf>
18. Svet Evrope. Človekove pravice v zvezi z biomedicino: Ovijska konvencija in dodatni protokoli. Ministrstvo za zdravje RS, Štefanova 5, Ljubljana, 2009.
19. Spletni slovar slovenskega knjižnega jezika. (citirano februar 2021) Dostopno na: <https://fran.si/iskanje?FilteredDictionaryIds=130&View=1&Query=smiliti+se>
20. Frederickson, N. (2010). Bullying or befriending? Children's responses to classmates with special needs. *British Journal of Special Education*, 37(1), 4–12. doi:10.1111/j.1467-8578.2009.00452.x

PRILOGE

1. Soglasje staršev za izpolnjevanje anonimnih anketnih vprašalnikov

Osnovna šola Vodmat

SOGLASJE

- A) Osnovna šola Vodmat, Potrčeva 1, Ljubljana, pridobi od staršev oziroma skrbnikov naslednje soglasje:

Podpisani

_____ *Ime in priimek staršev/skrbnikov*

z javno objavo SE STRINJAM (obkroži) SE NE STRINJAM o učencu

_____.*

Ime in priimek ter razred in oddelek učenca

*Ti podatki po naravi, vsebini ali namenu ne posegajo v zasebnost učencev. Predmet soglasja so naslednji podatki učenca: ime in priimek, razred, starost, dosežek na tekmovanju, priznanje.

Navedeni osebni podatki učenca bodo dostopni prek: domače spletne strani šole, razstav izdelkov učencev, skupinskih posnetkov učencev na fotografijah, videoposnetkov, zvočnih ali filmskih posnetkov, javnih nastopov na prireditvah, šolskih publikacij, šolskega glasila.

Navedeni osebni podatki učenca se bodo uporabljali izključno v predstavitvene namene šole, za informiranje o šolskih aktivnostih in dokumentiranje le-teh.

- B) STRINJAM SE (obkroži) NE STRINJAM SE, da moj otrok izpolnjuje anonimne anketne vprašalnike v raziskovalne namene.

Strinjam se, da soglasji veljata za šolsko leto 2019/2020.

Ljubljana,				
				Podpis staršev/skrbnikov

2. Pojasnilo o raziskavi za sodelujoče osebe

POJASNILO O RAZISKAVI

»Odnos učencev in učiteljev do učencev, ki imajo status športnika, umetnika in učencev s posebnimi potrebami«

Dragi učenci, drage učenke in spoštovani učitelji!

Sva Pika in Luna, učenki 8. razreda. Odločili sva se, da se bova prijavi na razpis Mladih raziskovalcev Slovenije ter izdelali raziskovalno nalogo. Raziskovali bova odnos učencev in učiteljev do tistih učencev, ki imajo v šoli različne prilagoditve (to so status perspektivnega in vrhunskega športnika, status perspektivnega in vrhunskega mladega umetnika ter odločba o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami). Za to temo sva se odločili, saj naju zanima, kakšen odnos imajo najini vrstniki in učitelji do učencev s prilagoditvami pri pridobivanju in ocenjevanju znanja. Raziskavo bova izvedli z vprašalnikom. Sodelovanje učencev in učiteljev bo prostovoljno. Vprašalnik je anonimen in sprašuje samo po mnenju, saj naju zanima le splošno mnenje anketirancev. Tvoji/Vaši odgovori ne bodo vplivali na Tvoje/Vaše stanje v šoli. Učenci in učitelji boste vprašalnik prejeli preko elektronskega naslova v mesecu juniju 2020. Sodelovanje v raziskavi lahko brez navedbe razloga kadarkoli prekinete.

Vljudno vas prosiva za sodelovanje. Vaši odgovori so pomembni in nama bodo zelo pomagali pri raziskovanju. Tudi če se ne udeležiš/te raziskave, to ne bo vplivalo na Tvoje/Vaše stanje in odnose v šoli.

Iskreno upava na sodelovanje,

Pika in Luna, 8.b

3. Soglasje Komisije Republike Slovenije za medicinsko etiko 1

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Komisija Republike Slovenije za medicinsko etiko

Mateja Sitar Zevnik
Osnovna Šola Vodmat
Potrčeva 1
1000 Ljubljana

mateja.zevnik@osvodmat.si

Številka: 0120-108/2020/3

Datum: 15. april 2020

Zadeva: Ocena etičnosti predložene raziskave

Spoštovani,

Komisija Republike Slovenije za medicinsko etiko (v nadaljevanju KME RS) je dne 28. 2. 2020 (datirano z istim datumom) od vas prejela vlogo za oceno etičnosti raziskave z naslovom "Odnos učencev in učiteljev do učencev s statusom športnika, umetnika in učencev z odločbo o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami".

Gre za presečno raziskavo na populaciji otrok, starih 12 do 15 let in njihovih učiteljev, ki jo bosta pod vašim mentorstvom opravljali učenki Luna Steiner in Pika Drobnič. Pri raziskavi bosta sodelovali še izr. prof. dr. Maja Drobnič Radobuljac, dr. med. in Tjaša Steiner, univ. dipl. psih..

KME RS je na (dopisni) redni seji 17. marca 2020¹ obravnavala prejeto vlogo in ugotovila, da je vaša vloga popolna ter ocenila, da je raziskava etično sprejemljiva. S tem vam za njeno izvedbo izdaja svoje soglasje.

P.S.: Pri morebitnih nadaljnjih dopisih v zvezi z raziskavo se obvezno sklicujte na številko tega dopisa.

S spoštovanjem,

Pripravil/-a:
Maja Žejn
svetovalka III

dr. Božidar Voljč, dr. med.,
predsednik KME

¹Seznam članov KME, ki so odločali o vlogi, in izjava, da KME deluje v skladu z zadevnimi zakoni in priporočili, sta na voljo na spletni strani MZ (zavihek "O Ministrstvu – Komisija Republike Slovenije za medicinsko etiko", rubrika "Seje Komisije").

4. Soglasje Komisije Republike Slovenije za medicinsko etiko 2

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Komisija Republike Slovenije za medicinsko etiko

Podpisnik: Božidar Štefan Voljč
Izdajatelj: Republika Slovenija
Serijska številka: b4 b6 58 be 00 00 00 00 56 7b e7 4d
Datum podpisa: 11.27, 14.07.2020
Referenčna številka: 0120-108/2020/6

Mateja Sitar Zevnik
OŠ Vodmat
Potrčeva 1
1000 Ljubljana

mateja.zevnik@osvodmat.si

Številka: 0120-108/2020/6
Datum: 14. julij 2020

Zadeva: Ocena etičnosti predloženega amandmaja

Spoštovani,

Komisija Republike Slovenije za medicinsko etiko (v nadaljevanju KME RS) je dne 19. 5. 2020 (datirano z datumom 5. 5. 2020) prejela vašo vlogo za dopolnitev protokola že odobrene raziskave z naslovom "Odnos učencev in učiteljev do učencev s statusom športnika, umetnika in učencev z odločbo o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami".

Pri izvajanju raziskave v trenutnih razmerah se je pokazalo, da je za ustrezno izvedbo potrebno anketiranje učencev in učiteljev na daljavo, zato želite raziskavo izvesti z uporabo spletnega orodja za anketiranje 1KA. Anketo bi učencem in učiteljem preko njihovih razrednikov poslali po elektronski pošti.

KME RS je na seji 16. junija 2020¹ obravnavala prejeto vlogo in ocenila, da je sprememba protokola raziskave etično sprejemljiva ter vam za anketiranje učencev in učiteljev na daljavo KME RS izdaja svoje soglasje.

P.S.: Pri morebitnih nadaljnjih dopisih v zvezi z raziskavo se obvezno sklicujte na številko tega dopisa.

S spoštovanjem,

Pripravil/-a:
Maja Žejn
svetovalka III

dr. Božidar Voljč, dr. med.,
predsednik KME RS

¹Seznam članov KME, ki so odločali o vlogi, in izjava, da KME deluje v skladu z zadevnimi zakoni in priporočili, sta na voljo na spletni strani MZ (zavihek "O Ministrstvu – Komisija Republike Slovenije za medicinsko etiko", rubrika "Seje Komisije").